

accountant

NBA-magazine voor accountants en financials | nr. 4 2024

De dorpsaccountant 2.0

DE COMEBACK VAN HET LOKALE ACCOUNTANTSKANTOOR
HEEFT COÖPERATIEVE TREKJES

MARTINE KOEDIJK WIL MET BEIDE BENEN IN DE SAMENLEVING STAAN / THIJS SMIT OP
DE STOEL / VAN ACCOUNTANT NAAR REISLEIDER IN BEWUSTZIJN / CSR: DE TIJD DRINGT /
HANS GORTEMAKER: OOK DOMINEES EN PSYCHOLOGEN ZIJN WELKOM

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Met Visionplanner integreer je eenvoudig samenstel- en auditprocessen wat zorgt voor een soepele uitwisseling van medewerkers tussen de samenstel- en audit afdelingen.

Visionplanner **Compilation** en **Audit**

Verlaag, net als duizenden accountantskantoren, de stress die komt kijken bij het op tijd samenstellen van jaarrekeningen zonder in te leveren op kwaliteit en compliance.

“ De combinatie van Visionplanner Audit en Compilation **bespaart ons kostbare tijd** en verhoogt de nauwkeurigheid.”

Donna Maas
Maas Accountants

Voordelen Visionplanner **Compilation**:

- ✓ Je werkt efficiënter door directe koppelingen met je boekhoudsoftware en geautomatiseerde rapportage.
- ✓ Je bent verzekerd van naleving van wet- en regelgeving zoals de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving en NVCOS 4410 doordat de software altijd up-to-date is.
- ✓ Je verhoogt je productiviteit door gestroomlijnde werkprocessen die afgestemd zijn op jouw manier van werken.

Voordelen Visionplanner **Audit**:

- ✓ Je profiteert van geïntegreerde COS-controlestandaarden, NBA-richtlijnen en aanbod van relevante kennis op de juiste plek.
- ✓ Je controleert effectief aan de hand van een duidelijke werkstroom en processen met focus op risico's.
- ✓ Je hebt zekerheid over afgehechte dossiers door overzichtelijk beheer van notities.

Ontdek hoe Visionplanner jouw kantoor efficiënter maakt.

visionplanner.com/accountant

INHOUD

Colofon

ACCOUNTANT

NBA-magazine voor accountants en financials

Veertiende jaargang

De in dit tijdschrift voorkomende meningsuitingen mogen niet worden gezien als officiële zienswijzen van de NBA, tenzij zulks uitdrukkelijk is vermeld. Overnemen van de inhoud van dit tijdschrift is mogelijk met bronvermelding. ISSN 2211-5382.

REDACTIE

Marc Schweppe, hoofdredacteur
Wilbert Geijtenbeek, adjunct-hoofdredacteur
Marja Brouwer, eindredacteur

REDACTIEADRES

NBA, Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp,
telefoon 088-4960368,
e-mail redactie@accountant.nl

WEBSITE

www.accountant.nl

MEDEWERKERS

Lex van Almelo, Erwin Breijl, Ronald Bruins,
Charlie Groen, Rob Heinsbroek, Luc Quadackers,
Björn Remmerswaal, Peter Steeman, Elly Stroo
Cloeck, Henk Vlaming en Jan-Willem Wits.

BEELD

De Beeldredacteur, VrhL, Marja Brouwer

ABONNEMENTEN

NBA, Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp,
telefoon 088-4960368, prijs € 100 per jaargang,
voor studerende € 50, losse nummers € 25,
prijzen inclusief btw.
Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip
ingaan en lopen automatisch door, tenzij dertig
dagen voor vervaldatum schriftelijk wordt
opgezegd. Adreswijziging mailen naar
boekhandel@nba.nl.

VORMGEVING

VrhL Content en Creatie, Alphen aan den Rijn,
www.vrhl.nl

ADVERTENTIES

Elma Media BV, Postbus 18,
1720 AA Broek op Langendijk
Contactpersoon: Rob Stavenuiter,
telefoon 0226-331638, e-mail r.stavenuiter@elma.nl

DRUKKERIJ

Senefelder Misset, Doetinchem

©2024 NBA

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door
boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere
methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de
uitgever. Accountant bevat informatie en wenken, die met
de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. NBA en de bij
deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden
geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die
zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze
uitgave opgenomen informatie en wenken.

-
- 7 **Hoe maken we de CSRD tot een succes?**
- Kris Douma
-
- 8 **De kwestie**
Is de rek eruit?
-
- 10 **Revival van de dorpsaccountant 2.0**
Jarenlange schaalvergroting verdreef de accountant van het platteland naar de stad. Maar de dorpsaccountants maken een comeback. In een nieuwe vorm, want steeds vaker sluiten ze de gelederen en trekken samen op.
-
- 14 **Tuchtrecht**
Toezicht houden
-
- 16 **‘Ik wil met beide benen midden in de samenleving blijven staan’**
Er hangt een wolk van onbekommerde vrolijkheid rond Martine Koedijk (57), voorzitter van de sectie lokale overheden en partner bij PwC. Als kind wist ze al dat ze accountant wilde worden.
-
- 22 **Op de stoel: Thijs Smit**
-
- 24 **De tijd dringt bij het rapporteren volgens de CSRD**
Door de stroom aan nieuwe duurzaamheidsinformatie zien veel bedrijven nu pas welke impact ze hebben op hun omgeving. En de tijd dringt voor de regelgeving.
-
- 30 **In beeld: Leo Veldhuizen**
-
- 33 **Is er nog taart? - Charlie Groen**
-
- 34 **Schoenmaker, leest - Reisleider in bewustzijn**
-
- 38 **‘Ook dominees en psychologen zijn welkom’**
Oud-PwC-bestuurder Hans Gortemaker is inmiddels 76 jaar, maar *still going strong*. Hij volgt de beroepsontwikkelingen op de voet en is nog steeds als hoogleraar verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.
-
- 42 **FYI**
-
- 48 **Beëdigd**
-
- 50 **Becijferd**
-
- 54 **Bronnen**
-
- 56 **NBA Nieuws**
-
- 66 **De groene leugen - Marc Schweppe**

Als **Audit professional** aan de slag bij Flynth?

Flynth groeit en heeft stevige ambities voor de auditpraktijk. We werken met ruim 240 professionals voor middelgrote en grote klanten in het mkb, het onderwijs en lokale overheden. In deze veelzijdige omgeving zijn we continu op zoek naar auditprofessionals. We dagen je uit om jezelf te ontwikkelen en ons te helpen groeien. Wil jij werken aan je loopbaan, netwerk, en persoonlijke ontwikkeling binnen een hecht team? Dan komen wij graag met je in contact.

Werken als auditprofessional bij Flynth

Flynth kent geen partnerstructuur, de eindverantwoordelijke externe accountants zijn in loondienst. Daardoor wordt de winst van Flynth geïnvesteerd in onze organisatie en in onze mensen. Dat maakt ons onderscheidend en draagt bij aan onze informele en collegiale cultuur, gericht op samenwerking.

Data-gedreven controleaanpak

Flynth investeert in innovatie. Onze controleaanpak is sterk data-gedreven ondersteunt door technologische innovaties op het gebied van onder andere audit automation. Hierdoor verbeteren we de kwaliteit van onze controles en maken we jouw werk als audit professional afwisselend en uitdagend.

Arbeidsvoorwaarden

Bij Flynth bieden we marktconforme arbeidsvoorwaarden waaronder een passend salaris, goede pensioenregeling en een incentive- en participatieregeling. Daarnaast stimuleren wij jou om jezelf blijvend te ontwikkelen door middel van opleidingen of het volgen van onze leiderschapsprogramma's. Jouw talent is ons uitgangspunt. We hechten veel waarde aan een goede werk- en privé balans wat ook blijkt uit flexibele werktijden en een goede thuiswerkregeling.

Wil je meer weten?

Bekijk jouw mogelijkheden en onze vacatures bij Audit op www.werkenbijflynth.nl/werken-in-de-audit-praktijk

Hoe maken we de CSRD tot een succes?

KRIS DOUMA

Kris Douma is voorzitter van de NBA

Ook al is ondertussen duidelijk dat een wettelijke verankering van elementen uit de CSRD niet voor 31 december wordt gerealiseerd, toch zoemt het momenteel van de CSRD-activiteiten en voorbereidingen. Terwijl veel aandacht, terecht, is gericht op de zorg voor voldoende gekwalificeerde accountants voor de CSRD-controle in het komende verslagjaar en we nadenken over incorporatie van duurzaamheid in de discussie over het toekomstige beroepsprofiel, vraag ik aandacht voor een paar andere zaken. Moet er ruimte zijn voor thematische assurance, zowel voor ondernemingen als de controle? Kan er ook regelgeving weg? Hoe gaat het mkb deze reis succesvol meemaken? Krijgen ondernemingen en accountants begrip voor het feit dat we even tijd nodig hebben om het helemaal op orde te krijgen? Wat betekent het voor de toekomst van het beroep? Veel ondernemingen nemen voor belangrijke duurzaamheidsissues deel aan gezamenlijke initiatieven, zoals de *Roundtable for Sustainable Palm Oil* of het *Responsible Minerals Initiative*. Ze laten hun strategie om te voldoen aan het Parijs klimaatakkoord doorrekenen en certificeren door het *Science Based Target Initiative*. Als een onderneming zegt geen gebruik te maken van conflictmineralen, is dat een uitspraak die nauwelijks controleerbaar is. Vraag is dan of de auditor mag steunen op het feit dat die onderneming is aangesloten bij een dergelijk initiatief

en zo ja, onder welke voorwaarden. De NBA is geen voorstander van de IASP-optie in de Europese CSRD-regelgeving, maar ik denk dat een Europees stelsel van certificering voor thematische assurance providers een enorme bijdrage kan leveren aan het verschaffen van betrouwbaarheid bij informatie van de onderneming.

Op dit moment zien we in verschillende Europese landen signalen om vanwege toegenomen lastendruk te komen tot heroverweging van de CSRD-regelgeving. Dat zou jammer zijn en eigenlijk onverantwoordelijk. Maar de 'stapel' van lastenverhogingen kan wel aanleiding zijn ons af te vragen of eerder overeengekomen verplichtingen voortvloeiend uit de Europese taxonomie na invoering van de CSRD nog wel nodig zijn. De EU-taxonomie was vanaf het begin omstreden en wordt nauwelijks door gebruikers omarmd. Het spreekwoord is 'geen oude schoenen weggooien voordat je nieuwe hebt', maar met de CSRD hebben we veel betere schoenen. De EU-taxonomie kan weg!

Geen misverstand, de CSRD vraagt een enorme inspanning, ook van ondernemingen in het mkb. Deels omdat de werkingssfeer van jaar tot jaar wordt uitgebreid, deels omdat grote ondernemingen hun toeleveranciers vragen om aanlevering van data. Een beursgenoteerde bouwonderneming wil iets weten over CO₂-uitstoot van gebruikte betonpalen. Een retailer wil iets weten over circulariteit in de productie van

gebruikte verpakkingsmaterialen. De mkb-onderneming kijkt wat voor haar materiële issues zijn en richt de toekomstige rapportage daarop, maar de voorbeelden laten hopelijk zien dat duurzaamheidsprestaties van mkb-ondernemingen een rol gaan spelen in de onderlinge concurrentie. Accountants in de mkb-praktijk zullen zeker worden gevraagd een 'handje te helpen'. Dat is mooi, want daarmee dragen we bij aan maatschappelijk vertrouwen. In de discussies over het beroepsprofiel speelt de vraag hoe we duurzaamheid daarin een plek geven. Wat mij betreft zitten we niet te wachten op vier audits (finance, CSRD/ESG, IT en risico) naast elkaar, maar gaan we naar een integrated audit. Dat is de toekomst. Duurzaamheid biedt enorme kansen voor de sector, zowel commercieel als wat betreft maatschappelijke impact. Maar zowel ondernemingen als accountants zijn er nog niet 100 procent klaar voor. Beschuldigingen van *greenwashing* door ondernemingen en 'gebrekkige controle' door accountants liggen op de loer. Natuurlijk kunnen we dat deels ondervangen, als ondernemingen zelf aangeven welke mate van (on-) zekerheid de data hebben. Dat hoeft niet tot afkeurende verklaringen of verklaringen met beperkingen door de accountant te leiden. Maar de verwachtingen van de samenleving zullen hoog zijn. Dus laten we eerlijk zijn: het is de komende twee, drie jaar nog niet perfect, maar we werken er keihard aan! ←

Er zijn steeds minder accountantsorganisaties met een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) om wettelijke controles te verrichten. Tegelijk wordt de hoeveelheid werk voor accountants alleen maar meer. Een risico dat zijn weerslag kan hebben op de kwaliteit, waarschuwt de toezichthouder. Kantoren worstelen met een tekort aan personeel. De rek lijkt eruit en tegelijk moet er steeds meer. "Help, de accountant verzuipt."

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD SHUTTERSTOCK

Is de rek eruit?

De krappe arbeidsmarkt is een zorgpunt voor de accountantssector, schrijft toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) medio november in de jongste editie van haar jaarlijkse Trendzicht-rapport. Het aantal accountantsorganisaties met een AFM-vergunning toont een dalende trend door fusies, overnames en accountantsorganisaties die ermee stoppen. In 2013 telde de markt nog 428 kantoren met een AFM-vergunning, vorig jaar waren dat er nog maar 223. Dat betekent een groter aantal wettelijke controles per accountantsorganisatie, waarschuwt de AFM. Meer controlewerk dus, bij de kantoren met AFM-vergunning. Ruim de helft van de accountantsorganisaties heeft te maken met personeels-tekorten, ziet ook de toezichthouder. Tegelijk neemt de vraag naar controle- en assurancewerk alleen maar toe, ook door de implementatie van de Europese duurzaamheidsrichtlijn CSRD en een groeiende behoefte aan IT-assurance.

Verwachting van de AFM is dat het tekort aan personeel de komende jaren zal aanhouden. Accountantsorganisaties besteden mede daardoor in toenemende mate controlewerkzaamheden uit aan buitenlandse entiteiten. "Het is belangrijk dat zij de risico's hiervan beheersen", benadrukt de toezichthouder in het trendrapport.

Vak verlaten

Als de markt zo krap is en de werkdruk hoog, is het belangrijk om mensen vast te houden voor het beroep. Maar daar

slaagt de accountancy vooralsnog niet genoeg in, blijkt uit nieuw onderzoek van de Foundation For Auditing Research. De FAR vroeg het Research Centrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) van Maastricht University om te onderzoeken waarom accountants die recent tot het

beroep toetraden, vroegtijdig besluiten naar een andere functie om te zien. De deelnemers aan het onderzoek werkten op verschillende niveaus in het beroep, zowel bij de big four als bij andere accountantsorganisaties.

Accountants die het beroep verlaten, doen dat vaak vanwege de hoge werklast. Ook bieden alternatieve werkgevers soms een betere honorering, concludeert de FAR. Jongere accountants lijken makkelijker over te stappen naar een alternatieve carrière dan voorheen. Ze houden ook niet perse vast aan één carrièrepad in hun werkzame leven. Meer dan voorheen zoeken ze naar mogelijkheden om uitdagingen in het werk en zelf gestelde leerdoelen in evenwicht te brengen met werktevredenheid. Een betere werk-privé-balans kan helpen om de druk op junior accountants te verlichten en ze bewegen om binnen het beroep te blijven. Die constatering sluit aan bij onderzoeken uit het verleden.

Rem op de groei

Volgens een sectorrapport van ING Research worden de positieve vooruitzichten voor de accountantssector, door extra werk dat voortvloeit uit nieuwe regelgeving en beter betaalde opdrachten, belemmerd door structurele personeelstekorten. Ruim de helft van de accountantskantoren kampt met een tekort aan personeel, wat een rem op de groei zet. Accountantskantoren hebben meer dan genoeg werk, maar onvoldoende capaciteit om aan alle vraag te kunnen voldoen. Ze worden daardoor selectiever in het aannemen van nieuwe klanten en nemen soms afscheid van minder renderende relaties. Iets waarover in de vorige editie van dit magazine ook werd bericht.

Nieuwe aandachtsgebieden, zoals het inschatten van fraude- en faillissementsrisico's en het verstrekken van assurance bij duurzaamheidsrapportages, stellen andere eisen aan de kennis en vaardigheden van accountants, benadrukt de analyse van ING. Hetzelfde geldt voor het werken met nieuwe technologieën als AI en data-analyse. Gezien de aard van de werkzaamheden is er grote behoefte aan specialisten, specifiek op het gebied van niet-financiële thema's zoals klimaat, duurzaamheid en digitalisering. Er wordt daarom steeds vaker samengewerkt in multidisciplinaire teams, 'wat een grote omslag is voor de vrij traditionele sector', menen de onderzoekers van de bank.

Mkb-kantoren

Ook softwarehuis Exact kwam dit najaar met onderzoek naar de werkdruk bij accountantskantoren, meer specifiek in het mkb. Bijna 60 procent van de mkb-kantoren heeft een tekort aan personeel, zo blijkt. Dat zorgt niet alleen

‘Een betere werk-privébalans kan helpen om de druk op junior accountants te verlichten en ze bewegen om binnen het beroep te blijven.’

voor stress en drukte op de werkvloer en stijgende loonkosten, maar volgens vier op de tien respondenten is ook de kwaliteit van het werk lager.

Bijna een kwart van de deelnemers gaf daarnaast aan dat het personeelstekort de groei van de organisatie stagneert. Voor veel ondernemers in de accountancy is het vinden en behouden van medewerkers dus een belangrijk doel. Het zal niet verbazen dat volgens het softwarehuis vooral digitalisering en automatisering kunnen bijdragen aan het oplossen van het personeelstekort in de accountancy.

‘Accountant verzuipt’

Ook de grote kantoren spreken in hun jaarverslagen hun zorg uit over de krappe arbeidsmarkt. Waar in de consultancy sprake is van groeivertraging en er zelfs al vertrekregelingen op tafel komen, is het in de accountantspraktijk nog altijd alle hens aan dek.

Dat bleek opnieuw tijdens de jongste Accountantsdag, waarin drie bestuurders tijdens de plenaire slotsessie zich uitspraken over het tekort aan mensen. “Help, de accountant verzuipt”, stelde KPMG-partner en IFAC-bestuurslid Marc Vaessen. Hij vroeg zich af of het beroep nog wel aantrekkelijk genoeg is voor jonge studenten en pleitte voor een bredere instroom voor het vak; dus niet alleen vanuit economiestudies. Automatisering van routinematig werk en outsourcing naar verre landen moeten voorlopig de tekorten zo veel mogelijk opvangen. Maar de behoefte aan mensen blijft. Bij veel kantoren is de rek eruit, zo lijkt het. ←

Revival van de dorpsaccountant 2.0

Jarenlange schaalvergroting verdreef de accountant van het platteland naar de stad. Maar de laatste jaren maken dorpsaccountants een comeback. In een nieuwe vorm, want steeds vaker sluiten ze de gelederen en trekken samen op. “Dit heeft inderdaad coöperatieve trekjes.”

TEKST HENK VLAMING BEELD VRHL CONTENT & CREATIE

De drie vennoten van Hendriks Van Bergen & Smulders verkochten hun accountantskantoor begin oktober aan de regionale accountantsketen OOVb. Zeventien jaar geleden openden ze vol enthousiasme hun kantoor in Berghem, een dorp van bijna elfduizend inwoners onder de rook van Oss. Maar hoe dat verder moest, werd een vraag die zich opdrong met het klimmen der jaren.

“Wij als oprichters werden ouder en ons kantoor werd kwetsbaarder”, zo verklaart vennoot Ton Hendriks de verkoop. “We werkten met een team van twintig medewerkers. Soms werd iemand ziek en er vertrok ook wel eens iemand, wat niet zo gemakkelijk viel op te lossen. Zodoende zijn we rond gaan kijken naar een partij die ons kantoor wilde overnemen.”

Schaars

De verkoop van het lokale kantoor, met ingang van 2025, past in het beeld van de schaalvergroting in de accountancy die al jaren plaatsvindt. Elke accountant kent verhalen over ketens, private equity-bedrijven en netwerkorganisaties die kantoren opkopen en de bedrijvigheid concentreren in een paar vestigingen. De dorpsaccountant in het hart van de lokale samenleving wordt even schaars als de lokale

kapper en de plaatselijke schoenenwinkel.

Dat loopt parallel aan de krimp in twintig regio's, die ruim tachtig gemeenten betreft. Burgers en bedrijven trekken er weg en in hun kielzog verdwijnt ook het accountantskantoor. “Wij zijn de laatste dorpsaccountants die hier in de regio het licht uitdoen, heb ik eens gekscherend gezegd tegen een collega-accountant in Winschoten”, grapt Renate Paans. Jaren werkte ze bij KPMG, tot ze haar idee om dichterbij de klant te werken in de praktijk bracht. Haar vijfhoekpige accountantskantoor staat in Onstwedde, een dorp van amper drieduizend inwoners in de Groningse regio Westerwolde. “Wij helpen de startende ondernemer met administratie en aangiftes en tijdens hun ontwikkeling en groei: bij financieringsaanvragen of het omvormen naar een BV-structuur. Ook adviseren wij ondernemers bij verkoop of beëindiging van hun onderneming.”

Volgend jaar viert Paans het 25-jarig jubileum van haar accountantskantoor, maar de toekomst is ongewis gezien haar leeftijd. Het wordt eventueel samengaan met een ander kantoor, verkopen of doorgaan. Paans kiest voorlopig voor het laatste, omdat er geen opvolger is. Bovendien stelt ze eisen aan een overname. “Die per-

soonlijke aandacht, dicht bij de klant, die zie ik hier niet meer gebeuren als dit kantoor wordt overgenomen. Het mooiste is als iemand op dezelfde manier met het team wil doorgaan, maar ik heb nog niemand gevonden die het hier kan of wil overnemen.”

Schrikbeeld

Veel lokale accountantskantoren zitten in hetzelfde schuitje. Vennoten vergrijzen, de druk van klanten, regelgeving en personeelsschaarste loopt op en opvolgers zijn er niet. Maar de gedachte dat het kantoor na een overname wordt ontmanteld of flink op de schop gaat, is een schrikbeeld.

“Klanten en medewerkers waren onze grootste uitdaging, toen we op zoek gingen naar een partij met wie we verder konden”, vertelt Jos Boudewijns, medeoprichter van Apert Accountants en Adviseurs in Helmond. Het kantoor sloot zich twee jaar geleden aan bij Van Braak Accountants. “Onze maatschappelijke verantwoordelijkheid woog zwaarder dan het geld voor de verkoop.” Een private equity-partij als nieuwe eigenaar zag Boudewijns niet zitten. “Daar hebben ze meer aandacht voor rendement dan voor het sociale en maatschappelijke aspect.”

Er is inderdaad terughoudendheid bij kleine kantoren voor grote en machtige kopers, ziet Henri Maas →

van Maes en Partners, een kantoor dat bemiddelt bij fusies en overnames in de accountancy. “Die vrees wordt gevoed door de komst van private equity in de sector. Kleine kantoren zijn bang dat het die grote partijen alleen gaat om de centen en dat ze sturen op processen. Ook het idee dat ze het kantoor na een paar jaar weer doorverkopen schrikt af. Zo zwartwit ligt het niet altijd, maar dat neemt niet weg dat er aarzeling is.” Vanessa Spaans, directeur van ETL, bevestigt de argwaan. “Kleinere ondernemers willen geen keurslijf waarin er niets mag en van alles moet.” De Duitse keten nam in Nederland diverse mkb-kantoren in de regio over en laat ze daar. De vennoten blijven aandeelhouders en voeren het management. Spaans: “Dit soort accountantskantoren is zo verankerd in de lokale samenleving, dat de partners vooral ondernemers moeten blijven. Als het management goed is, is het resultaat ook goed en omgekeerd.”

Nog niet weg

Ondanks alle verkopen, concentraties en sluitingen is de lokale accountant nog lang niet weg uit de dorpen. Ook de vennoten van Hendriks Van Bergen & Smulders uit Berghem wilden hun kantoor niet zien verdwijnen. “Onafhankelijk blijven werken vanuit een lokale vestiging was voor ons belangrijk, dicht bij de klanten”, zegt Ton Hendriks. “Medewerkers moeten de ruimte houden om zelf contacten te onderhouden met klanten. Vanuit die

DE LAATSTE DORPSACCOUNTANT?

‘Fusiegolf bij accountantskantoren: wil de laatste dorpsaccountant het licht uit doen?’

Onder die titel berichtte RTV Noord begin april van dit jaar over de fusiegolf in de accountancy en het ogenschijnlijk verdwijnen van het lokale accountantskantoor. “Stadse kantoren groeien groter en in de dorpen verdwijnt de vertrouwde dorpsaccountant, net als de supermarkt of de basisschool”, zo stelde de nieuwssite. Het artikel in het regionale medium vormde de aanleiding voor dit verhaal. Het is terug te lezen via rtvnoord.nl.

visie zijn we gaan zoeken naar de meest geschikte partij.” Na de overname door OOvB blijft het kantoor in Berghem behouden en niet alleen omdat de oprichters dat zo graag wilden. Voor OOvB is de dorpsaccountant van strategisch belang. Behalve in Berghem heeft de keten kantoren in Cuijk, Heesch, Wanroij, Wijchen en Uden. “Veel accountantskantoren zijn naar de steden getrokken, maar mkb-bedrijven blijven vaak in de regio. Dus gaan wij daar zitten waar ook de klant is”, zegt Jeroen van Boekel, part-

ner bij OOvB. “Daarmee zijn we onderscheidend, want veel kantoren maakten andere keuzes. Ook blijven we zo aantrekkelijk in de arbeidsmarkt. Mensen willen niet in de file staan, maar op de fiets naar kantoor kunnen”, meent hij.

“Zouden we onze kantoren samenvoegen dan besparen we veel kosten, maar we denken dat lokale kantoren tot ongeveer 25 medewerkers meer

opleveren. Ze bedienen klanten zelfstandig, er is saamhorigheid, zonder dat er groepjes ontstaan. Over de vestigingen heen hebben we de schaal, de ervaring en de kunde. Hiermee binden we medewerkers. Het gemiddelde dienstverband bij ons is 11,5 jaar. Dit scheelt enorm in kosten voor werving en inwerken.”

Paraplu

Steeds meer lokale accountantskantoren zoeken dit soort constructies, waarbij ze klein kunnen blijven onder de paraplu van het grote verband. “Elke maand krijgen we wel een tip voor een kantoor dat mogelijk interessant is voor ons”, zegt Arjen van Braak van Van Braak Accountants. Bij de keten zijn tien lokale kan-

‘Die persoonlijke aandacht, dicht bij de klant, die zie ik hier niet meer gebeuren als dit kantoor wordt overgenomen.’

toren in het hele land aangesloten, van Texel tot Tiel en van Drachten tot Vught.

“We willen wel meer lokale kantoren in ons netwerk”, aldus Van Braak. “Het gaat om kantoren met ongeveer twintig mensen die dicht bij de klant zitten. Bij ons blijven ze zelfstandig. Wij zorgen voor de *backoffice*, zij kunnen hun beroep uitoefenen zoals ze dat graag willen. Maar we moeten wel in staat zijn om ze te bedienen, dat bepaalt het tempo waarin we lokale kantoren toelaten.”

Zo is de dorpsaccountant bezig met een *comeback*, gedreven door het verlangen het vak op de eigen manier uit te oefenen. “Via intermediairs hadden we aanbiedingen voor een overname, maar dan verliezen we onze autonomie”, zegt Leo Guijt, partner van accountantskantoor Novèns in Noordwijkerhout. “Ik wil ondernemer blijven in deze omgeving, waar we de markt, de mensen en de mentaliteit kennen.”

Guijt bundelde de krachten met een aantal gelijkgestemde accountantskantoren in de duin- en bollenstreek. “We blijven autonoom, maar trekken samen op voor opleidingen, automatisering en compliance. Ook opvolging regelen we samen. Dit heeft inderdaad coöperatieve trekjes.”

Groei aantal kantoren

Ook het plaatselijke *standalone*-kantoor is niet kapot te krijgen, ook al

SPARREN VOOR ÉÉNPITTERS

Eerder is binnen de NBA een aparte community opgezet voor ‘éénpitters’, accountants met een eigen klein kantoor, of werkzaam bij kleine accountantskantoren in de mkb-praktijk.

Vanuit de NBA worden van tijd tot tijd speciale bijeenkomsten voor zulke leden georganiseerd, waarin wordt gesproken over de uitdagingen waarmee accountants binnen kleine kantoren hebben te maken. Het delen van kennis en ervaringen staat daarbij centraal. De bijeenkomsten, met als titel ‘Sparren voor éénpitters en accountants bij kleine kantoren’ worden onder meer via LinkedIn, nieuwsbrieven en mailings door de NBA bekendgemaakt.

‘Ik wil ondernemer blijven in deze omgeving, waar we de markt, de mensen en de mentaliteit kennen.’

wordt de ondergang al jaren voor-speld. Nog steeds worden er dagelijks nieuwe kantoren geopend, volgens de Kamer van Koophandel. Eind 2021 waren er nog geen zesduizend vestigingen ingeschreven, terwijl dat er nu meer dan 6.700 zijn. De teller staat dit jaar op 382 nieuwe accountantspraktijken, tegen 244 vestigingen die hun deuren sloten. De groei doet zich voor in alle provincies. Bij administratiekantoren en belastingadvieskantoren is het beeld hetzelfde.

“Het gebeurt regelmatig dat accountants niet zo happy zijn met een overname en voor zichzelf beginnen”, vertelt adviseur Henri Maas. “Zeker als de overname niet goed doordacht is en partijen niet helemaal op elkaar aansluiten. Medewerkers zien het bijvoorbeeld niet zitten om opeens twintig kilometer verder te reizen naar hun werk omdat ze moeten intrekken bij een vestiging verderop. Voor accountants is de stap om een eigen praktijk te beginnen niet meer zo groot als vroeger. De financiële investering om te starten is een stuk kleiner en er is werk te over.”

Eén zo’n relatieve nieuwkomer is Albert Wilting, die in 2017 zijn eigen

praktijk opende in Drenthe, nadat hij jaren accountant was bij een groot kantoor. Albo, zijn eigen kantoor, is gevestigd in Dalen, een dorp bij Coevorden. “De grotere kantoren werken steeds verder weg van de klant, maar ik denk dat ondernemers dat steeds minder op prijs stellen”, zegt Wilting. “Die willen het contact met een vaste accountant die ze kennen. Daarnaast nemen de overheadkosten zo toe bij grote kantoren, dat ze zich uit de markt prijzen, in het mkb.”

Wilting denkt een alternatief te bieden. “We hebben eenvoudige huisvesting en onze overhead is minimaal. Alle tien medewerkers werken direct op de klant. Processen hebben we geautomatiseerd, we betalen het softwarebedrijf op stukbasis. Door de kosten laag te houden kunnen we klanten een ontzettend scherp vast tarief bieden, inclusief advies. Ik denk dat we daarmee concurrerend blijven. Ik heb zelfs klanten in Amsterdam.”

Riskant

De herovering van de regio door het kleine kantoor is succesvol, maar blijft riskant. Zonder solide samenwerking blijft de accountant kwetsbaar en dan is het platteland opeens heel groot en leeg. “Zolang ik geen koper vind ga ik nog even door”, zegt Renate Paans uit het Groningse Onstwedde. “Ik houd van dit werk en ik vind het belangrijk dat het in deze omgeving op deze manier kan blijven. Laatst begeleidde ik een ondernemer van 76 die stopte. Als ik zo oud ben, hoop ik een koper te hebben gevonden.” ←

Toezicht houden

Met een zekere gretigheid volgt de beroepsgroep de tuchtzaak tegen twee accountants van de altijd kritische AFM. De Accountantskamer doet op zijn vroegst op 10 januari 2025 uitspraak. Hoe groot is de slaagkans van een klacht tegen een accountant die bij een toezichthouder werkt?

‘Een historische zitting’, schreef Accountant.nl, toen de Accountantskamer in oktober voor het eerst tuchtklachten behandelde tegen registeraccountants van de AFM. Het is inderdaad uniek dat accountants, die werken bij de toezichthouder op accountants, ‘voor het hekje’ staan in Zwolle. Maar klachten tegen accountants van toezichthouders zijn vaker voorgekomen. De tuchtrechter deed eerder uitspraken over DNB (2011), het BFT (2012), de Belastingdienst (2015), de Audit Dienst Rijk (2023) en FIOD/OM (2023).

DNB

Een registeraccountant stelt als toezichthouder bij het Expertisecentrum Handhaving van De Nederlandsche Bank (DNB) een rapport op over vier ondernemingen. DNB grijpt in en de ondernemingen dienen vergeefs een klacht in bij de Raad van Tucht Amsterdam (R559). Het College van Beroep voor het bedrijfsleven bevestigt de ongegrondverklaring. De accountant is opgetreden als toezichthouder en niet als openbaar accountant. Het college beoordeelt alleen of de accountant de eer van de stand heeft geschonden. Dat is hier niet het geval: de bevindingen en waarderingsen in het rapport zijn niet zo onzorgvuldig en gebrekkig tot stand gekomen dat de accountant in strijd handelde met artikel 5 GBR-1994, waarin staat dat de registeraccountant niets doet dat schadelijk is voor de eer van de stand. (AWB 09/522)

BFT

Een gerechtsdeurwaarder wordt op basis van de bevindingen van drie accountants van het Bureau Financieel Toezicht uit het ambt ontzet. Zijn klacht is ongegrond. Accountants die een wettelijke taak uitoefenen als toezichthouder, moeten zich volgens de VGC primair houden aan de regels die gelden voor hun taakuitoefening. Als zij zich daaraan houden, is een tuchtklacht alleen gegrond onder bijzondere omstandigheden. De accountants handelden zorgvuldig. Hoor en wederhoor toepassen hoefde niet, omdat de Praktijkhandreiking 1112 inzake persoonsgericht onderzoeken

niet van toepassing is bij de uitvoering van een wettelijke toezichttaak. Over het indienen van tuchtklachten door de BFT-accountants zegt het College van Beroep voor het bedrijfsleven dat deze gewoon hun bevoegdheid gebruikten en daarmee niet in strijd handelden met de beginselen van *fair trial* en *equality of arms*. (11/1774-6 WTRA AK en AWB 12/685, 12/686 en 12/687)

Belastingdienst

De directeur van de Belastingdienst Oost-Brabant ondertekent de afwijzende beslissing over een interne klacht van een belastingplichtige, die vermogen heeft verzwegen. Hij vermeldt daarbij zijn RA-titel en treedt daarom op als ‘accountant in business’. Als bestuursorgaan moet hij interne klachten zorgvuldig behandelen volgens de normen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De directeur kan niet tuchtrechtelijk verwijtbaar hebben gehandeld, omdat hij inhoudelijk niet betrokken was bij de klacht-afhandeling. (AWB 13/593)

Auditdienst Rijk

Twee accountants van de Auditdienst Rijk (ADR) onderzoeken in opdracht van het ministerie van SZW of de accountantsverklaringen in 25 NOW-dossiers juist zijn. Zij vellen een negatieve conclusie over een accountant, die V&A hierover een klacht wil laten indienen. De directeur van de ADR,

‘Een klacht wordt pas gegrond verklaard als een toezichthoudend accountant de regels voor het toezicht aan de laars lapt.’

College van Beroep voor het bedrijfsleven

AWB 09/522

ECLI:NL:CBB:2011:BQ0810

Accountantskamer

11/1774-6 Wtra AK

ECLI:NL:TACAKN:2012:YH0267-8

College van Beroep voor het bedrijfsleven

AWB 12/685, 12/686 en 12/687

ECLI:NL:CBB:2014:421

Accountantskamer

22/2138 Wtra AK

ECLI:NL:TACAKN:2023:50

College van Beroep voor het bedrijfsleven

AWB 13/593

ECLI:NL:CBB:2015:108

Accountantskamer

23/882 Wtra AK (nog niet definitief)

ECLI:NL:TACAKN:2023:58

de accountant is schadelijk voor de goede naam van het accountantsberoep en dus in strijd met het beginsel van professionaliteit. Deze uitspraak is nog niet definitief. (23/882 Wtra AK)

een registeraccountant, wil het gewraakte ADR-rapport niet intrekken en de namen van de reviewers niet prijsgeven. Standaard 4400N is volgens de Accountantskamer niet van toepassing, omdat het niet gaat om een rapport van feitelijke bevindingen. De directeur is ook niet persoonlijk betrokken bij het rapport. Het achterhouden van de namen levert een gegronde klacht op, omdat de directeur daardoor de toegang van de klager tot het tuchtrecht belemmert. (22/2138 WTRA AK)

FIOD/OM

Een registeraccountant van de FIOD c.q. tuchtrechtcoördinator bij het OM houdt zich bij een onderzoek niet aan (interne) regels en schendt het verschoningsrecht van de advocaat van Box Consultants. Dit is in strijd met de fundamentele beginselen van vakbekwaamheid en zorgvuldigheid respectievelijk vertrouwelijkheid. In een eerdere tuchtprocedure heeft hij de Accountantskamer niet juist voorgelicht, door onvolledig antwoord te geven op een vraag. Ook dat is niet vakbekwaam en niet zorgvuldig. Volgens vaste rechtspraak kan een accountant (in rechte) geen standpunt innemen, dat bewust onjuist of misleidend en dus te kwader trouw blijkt, of door een redelijke en goed geïnformeerde derde zal worden opgevat als schadelijk voor de goede naam van het accountantsberoep. Bewuste misleiding is hier niet aangetoond, maar het standpunt van

Diskrediet

Het is niet eenvoudig om hier een heldere lijn uit te halen. Als je gewoon toezicht houdt, moet je je primair houden aan de (wettelijke) regels voor en van de werkgever, zie DNB en BFT. Daarnaast mag je als accountant in business de eer van de stand niet beschadigen, zoals dat destijds heette in de GBR-1994 respectievelijk de VGC. De VGBA noemt dat 'het beroep in diskrediet brengen'. Dat doe je pas bij onzorgvuldig handelen en dat is bij normaal toezicht houden niet het geval.

De directeur van de Belastingdienst is een bestuursorgaan en moet met name de normen van de Algemene wet bestuursrecht volgen. De directeur van de Audit Dienst Rijk mag accountants die toezichtsonderzoek doen niet afschermen voor de tuchtrechter. Een accountant bij de FIOD en het OM mag de wettelijke en interne regels niet overtreden, want dat is in strijd met de fundamentele beginselen van vakbekwaamheid en zorgvuldigheid en vertrouwelijkheid. Bovendien mag je de tuchtrechter desgevraagd (in een eerdere procedure) niet onvolledig informeren, want dat is schadelijk voor de goede naam van het accountantsberoep.

Al met al is de slotsom dat een klacht pas gegrond wordt verklaard als een toezichthoudend accountant de regels voor het toezicht aan de laars lapt, of zich zo onzorgvuldig gedraagt dat deze de reputatie van het beroep bezoedelt. ←

Er hangt een wolk van onbekommerde vrolijkheid rond Martine Koedijk (57), voorzitter van de sectie lokale overheden en partner bij PwC. Als kind wist ze al dat ze accountant wilde worden; in de voetsporen van haar vader, die onder meer bestuursvoorzitter van KPMG was. Martine begon haar loopbaan eveneens bij het kantoor met de blauwe blokken, net als haar broer Joost, die er nog steeds werkt. De K staat voor Koedijk, was daarom het grapje thuis. De publieke zaak werd als de rode draad door Martine's cv geweven. "Ik ben nu de externe accountant van onder andere Rotterdam, Zaanstad en Groningen. Hoe leuk is dat?!"

TEKST JAN-WILLEM WITS BEELD MICHEL TER WOLBEEK

‘Ik wil met beide benen midden in de samenleving blijven staan’

Ik ben opgegroeid in een gereformeerd gezin. Woekeren met de talenten die je hebt en iets doen in het publiek belang kreeg ik daarom met de paplepel mee. Mijn moeder was altijd heel actief met vrijwilligerswerk, vooral met vrouwen in de bijstand. Ook voor mijn vader was het vanzelfsprekend dat hij, naast zijn werk voor KPMG, actief was binnen de kerk en andere maatschappelijke organisaties. Daardoor was hij weinig thuis, maar daar hadden wij als kinderen geen last van. Hij nam ons wel altijd mee naar wedstrijden van Ajax, een soort *quality time* zou je tegenwoordig zeggen. Vanwege de benoeming van mijn vader als de externe accountant van Philips verhuisden we van Alkmaar naar Eindhoven. Brabant was wel even wennen voor een nuchtere West-Friese tiener. We zijn als gezin

altijd heel hecht en actief gebleven. We waren ook één van de eerste gezinnen met een magnetron. Van Philips natuurlijk."

Nieuwsgierig

"Eigenlijk wist ik al heel jong dat ik accountant wilde worden, als het ideale vak wanneer je nieuwsgierig bent hoe bedrijven werken en om interessante mensen te kunnen ontmoeten. Ik heb nooit een ander vak overwogen, maar koos er wel bewust voor om aan de universiteit te studeren en niet de beroepsopleiding te volgen. Dat gaf toch wat meer breedte. Uiteindelijk kwam ik bij KPMG terecht, waar mijn vader inmiddels in het bestuur zat. Ik heb wel bij andere kantoren gesolliciteerd, maar kreeg daar banen aangeboden waarvoor ik eventueel naar Groningen had moeten verhuizen,

zonder inspraak. Dat was mij iets te gortig. Daarom werd het toch kantoor Amsterdam van KPMG. Ik heb niet het gevoel dat ik vanwege mijn vader een streepje voor had. Misschien werd ik juist wel strenger behandeld."

Koelcel

"In mijn eerste jaren kreeg ik echt het controlevak onder de knie. Wanneer je in een koelcel de voorraad naloopt, neem je geen pen maar een potlood mee. Dat soort dingen. Het was een tijd waarin je meer dan nu veel contact had met je klanten. In mijn geval ging het vaak om echte Amsterdamse ondernemers, die je dan met ome Henk aansprak. Dat een jonge vrouw als accountant over de vloer kwam en kritische vragen begon te stellen, was voor hen wel even wennen. Vrij snel ging ik de IT-kant op, met ➔

**‘Brabant was wel
even wennen voor
een nuchtere
West-Friese tiener.’**

‘Het was een tijd waarin je meer dan nu veel contact had met je klanten.’

name voor een slimmere aanpak van de controle van de jaarrekening en het beoordelen van de bedrijfsprocessen. Het leek er even op dat ik de eerste vrouwelijke partner bij IT Audit zou worden. Maar KPMG zag mij destijds nog niet als partnermateriaal. Te jong en uitbundig. Natuurlijk had ik het daarover ook met mijn vader. Uiteindelijk besloot ik om de deur bij KPMG achter mij dicht te trekken en een andere baan te zoeken.”

Vragensteller

“Omdat voor mij de maatschappelijke rol van de accountant altijd heel belangrijk was, kwam de overheid in beeld. Voor mij bleven het vak van vragensteller en een sterke inhoudelijke drijfveer steeds leidend. In 2003 ging ik bij het ministerie van Financiën aan de slag en werkte ik bij de eerste interdepartementale samenwerking: de EDP Audit Pool. Het was een heel interessante tijd, waarin we veel stappen konden zetten. We hadden zelfs een technisch lab en een *hacker* in dienst. Natuurlijk krijg je als ambtenaar ook wel iets mee van het politieke bedrijf, maar als ik bij de minister moest komen, zou er een probleem zijn. Toen ik één van de kwartiermakers werd en later directeur bij de Rijksauditedienst (met onder andere IT- en operational audit in mijn portefeuille) was er iets frequenter contact. Maar veel vaker dan één keer per jaar zat ik niet bij de minister aan tafel.”

Amsterdam

“Mijn handen gingen weer jeuken toen Amsterdam besloot een nieuwe gemeentelijke accountant te zoeken.

Die rol was toen al niet meer vanzelfsprekend. Naast Amsterdam had (en heeft) alleen Den Haag nog een eigen accountant in dienst. Als gemeenteaccountant heb je een strikt onafhankelijke rol en is de raad je opdrachtgever. Natuurlijk zit je wel dicht bij de politieke processen en de ambtelijke organisatie dan wanneer je een externe accountant bent. Als accountant van een gemeente loop je ook op een andere manier door de stad, omdat je echt concreet ziet wat een gemeente doet en voor burgers betekent.

Dat raadsleden over voldoende financiële bagage beschikken, is niet vanzelfsprekend. Soms verbaasde ik mij over de urenlange discussies die rond een uitgave van twee ton konden plaatsvinden, terwijl er over een multi-miljoenenuitgave met een hamerslag werd besloten. Met de komst van veel kleine partijen en complexe dossiers zoals de jeugdzorg werd het nog kwetsbaarder. Daarom heb ik als gemeentelijke accountant ook een gidsrol, onder meer door trainingen die ik aan raadsleden gaf en geef over de rol van een accountant en het lezen van de jaarrekening.”

Transformatie

“Na een periode van vijf jaar met twee jaar verlenging, liep mijn benoemings-termijn af. Tijd om weer na te denken.

Het werken in een gemeente had toch mijn hart geraakt en ik voelde mij in Amsterdam als een vis in het water. In die tijd had ik verschillende gesprekken met Richard Goldstein van PwC, die destijds de externe accountant van Rotterdam was. Langzaam groeide het perspectief dat ik bij PwC als partner kon werken als externe accountant voor lokale overheden. Na de universiteit stond PwC niet op mijn lijstje van potentiële kantoren en ook als ambtenaar dacht ik er niet echt over om ‘terug te gaan’ naar een big four-kantoor. Maar ik merkte dat er werd gewerkt aan een grote culturele transformatie, waarbij waarden en *purpose*-gedreven leiderschap voorop stond. Ik zou me er zomaar eens thuis kunnen voelen. Inmiddels zie ik ook duidelijk de meerwaarde van een externe accountant. Je staat meer op afstand, maar je kunt wel gebruikmaken van de veel bredere expertise die je als accountantskantoor in huis hebt. Ook zie je meer gemeenten van binnen en kan je vergelijken, verbinden en kennis daarover delen. Ik merk dat mijn klanten dat heel belangrijk vinden. Wanneer de gemeente Den Haag mij zou vragen of ze in de toekomst ook voor een externe accountant zouden moeten kiezen, zeg ik volmondig ja.”

Passende klanten

“In december 2017 ging ik bij PwC aan de slag en dat was een roerige tijd. De eerste rapporten van de AFM hadden veel voeten in aarde. Daardoor kreeg het kwaliteitsbeleid binnen accountants-

‘Als gemeenteaccountant heb je een strikt onafhankelijke rol en is de raad je opdrachtgever.’

CV

Martine Koedijk (1967) groeide op in Alkmaar, met naast haar ouders ook een broer en een zusje. Haar vader Ruud was partner bij KPMG en daar van 1992 tot 1998 bestuursvoorzitter. Vanwege zijn aanstelling als externe accountant van Philips verhuisde het gezin naar Eindhoven. In 1986 begon Martine met de studie bestuurlijke informatiekunde aan de universiteit van Tilburg, gevolgd door de postdoctorale beroepsopleiding voor accountants en daarna ook voor IT-auditors aan de Erasmus Universiteit. In 1991 kreeg ze haar eerste baan bij KPMG. Na twaalf jaar maakte ze de overstap naar de Rijksoverheid, waar ze onder meer waarnemend directeur van de EDP Audit Pool en directeur bij de Rijksauditedienst was. In 2011 werd Martine benoemd tot gemeenteaccountant van Amsterdam en directeur van de Auditdienst ACAM. Na het verlopen van haar benoemingstermijn keerde ze terug naar de accountancysector, als partner en voorzitter van de sectie lokale overheden bij PwC. Martine is actief in de Keizersgrachtkerk en woont met haar partner Jan in De Kwakel. Ze hebben samen drie kinderen.

organisaties meer aandacht. Ook werd helder dat er een relatie bestond tussen de kwaliteit van de gecontroleerde organisatie en de accountantscontrole. Het beeld in gemeenteland ontstond dat de big four eigenlijk niets meer met lokale overheden te maken wilden hebben, maar dat klopte niet. Als PwC kozen we voor provincies en gemeenten met dezelfde ambitie op het gebied van kwaliteit van de interne beheersing en de jaarrekening. Vindt de gemeente (de raad, het college en de ambtelijk top) beheersing echt belangrijk? Wil ze daadwerkelijk verbeteren en innoveren? Neemt ze zelf verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de jaarstukken? Dat zijn klanten die bij ons passen. Dat betekent wel dat wij in de regel bij grotere lokale overheden uitkomen." →

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeken met maatschappelijke impact

Wij doen onderzoeken voor een
rechtmatige besteding van het belastinggeld
in Nederland in opdracht van alle ministeries.
Controleonderzoeken doen binnen
de Rijksoverheid iets voor jou?

Lees meer over ons op:
auditdienstrijk.nl

Werken bij
de Auditdienst Rijk,
is werken voor een
toekomstbewust Nederland.

Salarisbeheer herzien.

salaris software
De Kracht van Eenvoud
salarissoftware sinds 1985

Volg het pad
naar [salarissoftware](http://salarissoftware.nl)

Neem nu afslag **eenvoud.**

‘Inmiddels zie ik ook duidelijk de meerwaarde van een externe accountant.’

Big four-kantoor

“Ik heb bij PwC nooit het gevoel dat ik als accountant voor lokale overheden minder serieus word genomen dan bijvoorbeeld de partners die in de financiële sector werken. Misschien dat sommigen mij een beetje raar vinden, maar dat geldt omgekeerd vast net zo. Ik ben mij er wel van bewust dat je door het werken op een accountantskantoor in een soort bubbel terecht kunt komen, waardoor je vergeet dat er ook mensen zijn die iedere dag moeten worstelen om overeind te blijven. Daarom stimuleer ik dat mijn teamgenoten meedoen met de *do good*-week en laat ik ze bijvoorbeeld kennis maken

met het werk van Voedselbanken Nederland. Ik ben een accountant met een prachtig salaris, maar wil er wel voor zorgen dat ik met beide benen midden in de samenleving blijf staan.”

Klooster

“Ik ben niet alleen het accountantsvak trouw gebleven. Ook kerk en geloof spelen nog steeds een belangrijke rol in mijn leven. Ik ben actief in de Amsterdamse Keizersgrachtkerk en heb in Nijmegen mijn deficiëntieprogramma voor de master spiritualiteit afgerond. Daarnaast bezoek ik af en toe in Brabant een klooster van de Trappisten, de monniken die bekend

zijn van het bier. Ik merk bij mijn collega's steeds meer openheid voor zingeving en religie, natuurlijk ook vanwege de komst van collega's die moslim of hindoe zijn en het feit dat wij bij PwC bijvoorbeeld ook stilstaan bij de Ramadan en Diwali. Alhoewel ik veel hou van mijn beroep en bij PwC nu echt op mijn plek ben, val ik niet volledig samen met mijn werk. Geluk gaat voor mij ook en allereerst over mijn gezin, familie, vrienden en de grotere vragen in het leven.”

Zegen

“Achteraf denk ik dat het misschien wel een zegen was dat KPMG mij niet vroeg om partner te worden. Ik kreeg daardoor veel verschillende rollen op heel uiteenlopende plekken en dat past heel goed bij mij. Af en toe denk ik weleens na over een volgende stap. Misschien wil ik dan wel iets praktisch gaan doen, of financieel directeur bij een goed doel of zo.” ←

MET HART EN ZIEL

“Met meer persoonlijke en kwetsbare verhalen kan de sector meer begrip en sympathie verwerven dan met de stoïcijnse opstelling die nu domineert”, schreef Jan-Willem Wits in 2021 in een opiniebijdrage op [Accountant.nl](https://www.accountant.nl). Voor Accountant pakt hij via een reeks interviews zelf de handschoenen op. Wits heeft een eigen adviesbureau en werkte als communicatieadviseur eerder onder meer voor KPMG en EY.

‘Er is een duidelijk
onderscheid tussen
mijn leven voor
en mijn leven na
de Ahold-crisis.’

THIJS SMIT

In oktober jl. is de eerste aflevering van *Getekend* gepubliceerd. In deze videoreeks interviewt tv-presentatrice Janine Abbring accountants over hun dilemma's en hoe zij daarmee omgingen. Thijs Smit RA, voormalig internal auditor van Ahold, blikt terug op zijn deelname. "De kwetsbaarheid van haar interviewstijl trof me."

TEKST **WILBERT GEIJTENBEEK** BEELD **MICHEL TER WOLBEEK**

Hoe kijkt u terug op uw deelname aan de interviewreeks? "Heel tevreden. De interviewstijl van Janine Abbring, heel dicht op de huid, vond ik verfrissend. Wat doet de Ahold-affaire met je? Waar voel je dat in je lijf? Wat doet het met je thuisfront? Dat soort vragen heb ik niet eerder gekregen. Juist het persoonlijke karakter van het interview, de kwetsbaarheid, is wat mijn omgeving waardeerde."

Wat heeft uw rol in de Ahold-affaire betekend voor uw loopbaan?

"Er is een duidelijk onderscheid tussen mijn leven voor en mijn leven na de Ahold-crisis. Ik heb thuis nog twee dozen vol met verhoorverslagen staan, die ik moet opruimen. Want ik had veel hoorzittingen tussen 2002 en 2005: bij de FIOD, de rechter-commissaris, de Ondernemingskamer. En drie, vier keer in de Verenigde Staten voor de toezichthouder SEC en het Department of Justice in Manhattan. Amerikaanse hoorzittingen zijn zwaar; *on the record* wordt elk

kuchje, elke uh, in het verslag opgenomen. Na mijn tijd bij Ahold kijk ik minder op tegen verhoren en rechtszaken. Na Ahold volgden soortgelijke ervaringen bij SNS REAAL en bij SHV."

Wat doet u tegenwoordig?

"Ik ben internal audit consultant bij One Risk Advisory. Ik doe kwaliteitstoetsingen van interne-auditafdelingen, coach chief auditors en geef cursussen en trainingen over het mooie vak van internal auditor."

Hoe kijkt u naar de ontwikkelingen binnen het accountantsberoep, ook als het gaat om zaken als kwaliteit, innovatie en de arbeidsmarkt?

"Onlangs legde ik mijn eigen samenvatting van een rapportage aan de raad van bestuur naast die van een door de tool Copilot opgestelde samenvatting. Dat product was zeker twintig à dertig procent beter dan mijn tekst. En dat terwijl ik goed rapporten kan schrijven. We staan aan de vooravond van een spectaculaire revolutie in kunstmatige intelligentie. Ik kan het fout hebben, maar mijn gevoel zegt dat dit

binnen twee jaar het vak radicaal zal veranderen."

Wat doet u als u niet werkt?

"Ik mag graag vegetarisch koken. Als je het goed kruidt, is erwtensoep ook lekker zonder vlees. Met veel peper en zout en een extra bouillonblokje en ketjap, om de smaak van spek te simuleren. Maar ik kook net zo graag bami uit een pakje. Ik ben bovendien fan van *fantasy* en *science fiction*. Ik heb net *The Rings of Power* op Amazon Prime uitgekeken."

Wat is uw favoriete stek?

"Het Oosterdokseiland in Amsterdam heeft op mij een magische aantrekkingskracht. Mijn vrouw en ik hadden daar vijf jaar lang een *pied-à-terre*. Het heeft alles wat Amsterdam te bieden heeft: het water, de vaartuigen, de binnenstad, de bibliotheek. Ik koos destijds heel bewust voor die woonplek, vlakbij de vroegere sorteerfabriek van de PTT, waar ik in de jaren tachtig en negentig jarenlang werkte als internal auditor. Ik wandel er nog altijd graag." ←

CV

Thijs Smit (1956) is als internal audit consultant verbonden aan ONE Risk Advisory. Hij maakte naam als hoofd interne audit bij Ahold, waar hij een sleutelrol vervulde in de onthulling van het boekhoudfraudeschandaal van 2002. Nadien vervulde hij soortgelijke functies bij SNS REAAL en SHV. Smit was ook jarenlang bestuurslid en voorzitter van het Instituut van Internal Auditors en van de European Confederation of Institutes of Internal Auditing. Hij woont met zijn vrouw in de stad Groningen en heeft drie kinderen en vijf kleinkinderen.

DE TIJD DRINGT

bij het rapporteren
volgens de CSRD

De nieuwe rapportageplicht op basis van de Europese CSRD-richtlijn staat voor de deur. Door de stroom aan nieuwe duurzaamheidsinformatie zien veel bedrijven nu pas welke impact ze hebben op hun omgeving. Maar de tijd dringt voor de nationale regelgeving. En er is bij bedrijven zorg over de rapportagelast.

TEKST **LUCAS GEUSEBROEK, USHA GANGA EN MARC SCHWEPPE** BEELD **VRHL CONTENT & CREATIE**

Medio september 2024 organiseerde de NBA een eerste ‘werkconferentie’ over de gevolgen voor accountants van de invoering van de Europese duurzaamheidsrichtlijn CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Die is sinds 1 januari 2024 al van kracht voor de grootste beursgenoteerde ondernemingen en dat betekent dat accountants vanaf begin 2025 aan de bak moeten met de toetsing van de gepresenteerde duurzaamheidsinformatie. In de jaren erna volgen stapsgewijs ook andere ondernemingen die over hun impact op mens, milieu en bijbehorende governance moeten gaan rapporteren.

Tijdens de werkconferentie schetste Gerard van Santen, voorzitter van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) nog even het waarom van de invoering van de CSRD. Die richtlijn moet bijvoorbeeld zorgen voor het verminderen van systematische risico's in het financiële systeem, die voortkomen uit klimaatverandering. Ook moet de CSRD zorgen dat kapitaalstromen makkelijker naar ondernemingen gaan die oog hebben voor de duurzaamheidsproblematiek en daarop beleid maken, in plaats van de problemen te verergeren. En ondernemingen moeten meer verantwoording afleggen over hun impact op mens en milieu. Van Santen memoreerde daarbij een eerder statement van Mairead McGuinness, Eurocommissaris voor financiële diensten, financiële stabiliteit en kapitaalmarktenunie, uit 2022: *“This is a landmark in the development of company reporting, a significant step forward in the area of disclosures, covering many sectors of the economy. Sustainability reporting will now be on an equal footing with financial reporting.”* Duurzaamheidsverslaggeving op gelijke voet met financiële verslaggeving, dat vraagt nog een flinke slag. Maar ook op de jongste Accountantsdag werd het grote belang van het rapporteren volgens de CSRD gememoreerd. Zo stelde sectorbankier Han Mesters van ABN Amro dat niet-financiële (ESG-)rapportages op termijn zelfs belangrijker worden dan de financiële rapportage. “De accountant moet met de klant in toekomstscenario's gaan denken”, aldus Mesters.

‘Duurzaamheidsverslaggeving op gelijke voet met financiële verslaggeving, dat vraagt nog een flinke slag.’

Hoofdpijn

Tegelijk is er zorg over de toenemende administratieve lasten voor bedrijven als gevolg van de nieuwe duurzaamheidsrichtlijn en de bijbehorende verslaggevingsvereisten, de ESRS (European Sustainability Reporting Standards). Al een jaar geleden kopte NRC over de nieuwe verplichte verslaggevingsvereisten: “Bedrijven krijgen er hoofdpijn van.” PwC-partner en hoogleraar verslaggeving Arjan Brouwer benadrukt in die krant dat die vereisten er niet zomaar zijn. “Je kan niet alleen een mooi cijfer presenteren, die context moet er wel bij.” Duurzaamheidsspecialist en Deloitte-partner Wim Bartels deelde in NRC zijn persoonlijke zorg dat het rapporteren en controleren ingewikkelder wordt dan nodig om het doel te bereiken. “De gedachte achter de wet is: bepaal als bedrijf welke thema's voor jou belangrijk zijn, en voor jouw impact op de wereld. En rapporteer daarover. Het doel is meer inzicht te krijgen, en ten behoeve van meer vooruitgang. Het doel is niet zoveel mogelijk informatie naar buiten brengen.” In een recent interview in dagblad Trouw komt Bartels, tevens columnist op Accountant.nl, ook aan het woord. Hij erkent dat het voor bedrijven lastig is om veel duurzaamheidsgegevens bij elkaar te halen. “Maar de voorschriften gelden voor zeker tien jaar, dus leggen we de lat hoog. Ik denk: als je de data niet hebt, leg het uit in je verslag. Tegelijkertijd moet er druk blijven om te verbeteren.”

Meer inzicht

Het goede nieuws is dat de stroom aan nieuwe informatie voor ondernemingen leidt tot meer zelfinzicht over ➔

hun impact op de maatschappij. “Veel bedrijven zien nu pas hoe vervuילend ze zijn”, stelt opnieuw NRC in juni van dit jaar. Dat inzicht heeft vooral te maken met wat er in de productieketen gebeurt, bij toeleveranciers die vaak in verre vreemde landen zijn gevestigd.

“Veel bedrijven zien daardoor nu heel concreet dat de meeste klimaatimpact in hun toeleveringsketen zit, en bijna nooit in eigen operaties. Vaak gaat het om meer dan negentig procent”, stelt Vera Moll, directeur duurzaamheidsverslaggeving bij KPMG.

Het valt Wim Bartels op dat er minder vage groene claims verschijnen in jaarverslagen: “Vroeger was het vaak: we zetten een target voor net zero in 2050 en hoe we er komen zien we later wel. Terwijl, een doelstelling vraagt echt iets: doorrekeningen, investeringen en evaluaties.”

Dat inzicht lijkt dus goed nieuws voor de duurzaamheids transitie. Maar de implementatie van de Europese CSRD-richtlijn in nationale wetgeving, die schiet nog niet op. Begin oktober maande de Europese Commissie zestien EU-landen, waaronder ook Nederland, om haast te maken met die nationale doorvertaling. In België onderstreepte ook het accountantsberoep zelf die oproep, door aan te dringen op snelle implementatie.

Terugwerkende kracht?

Voor Nederland lijkt het inmiddels vrijwel onhaalbaar om nog voor 1 januari 2025 met nationale wetgeving te komen om de CSRD te implementeren. Wat betekent dat straks in de praktijk, nu beursgenoteerde ondernemingen al een jaar druk doende zijn met het straks kunnen voldoen aan de vereisten van de richtlijn? En voor de groep ondernemingen

WAARSCHUWING WETENSCHAPPERS

Duurzaamheidsrapportages zijn er niet zomaar, ze moeten bijdragen aan de bewustwording van bedrijven ten aanzien van hun rol in de klimaatverandering.

Begin oktober jl. waarschuwden 15.000 wetenschappers in een rapport getiteld *The 2024 state of the climate report: Perilous times on planet Earth*. Daaruit blijkt dat een “kritieke en onvoorspelbare fase” in de klimaatcrisis aanbreekt. De wetenschappers spreken van een “onomkeerbare klimaat-ramp”. De publicatie werd uitgebracht in aanloop naar de internationale klimaatop in Azerbeidzjan.

Volgens de experts stoot de wereld meer broeikasgassen uit dan ooit tevoren, was de oceaan afgelopen jaar warmer dan ooit en werden temperatuurrecords met enorme marges verbroken. “De omstandigheden waarin we de planeet hebben gebracht, zijn nog nooit door ons of onze prehistorische soortgenoten waargenomen.”

‘De implementatie van de Europese CSRD-richtlijn in nationale wetgeving, die schiet nog niet op.’

die vanaf boekjaar 2025 volgens de CSRD moet gaan rapporteren? In hoeverre is invoeren van de nationale wetgeving nog mogelijk met terugwerkende kracht? Dat lijkt onwenselijk, omdat vroeg rapporterende bedrijven dan mogelijk al een jaarverslag hebben uitgebracht en vervolgens worden verplicht tot rapportage conform de CSRD. Tegelijk: waarschijnlijk sluiten ze in hun rapportage al zoveel mogelijk aan op de nieuwe richtlijn. Hoe dan ook is het van groot belang om zo snel mogelijk te weten vanaf wanneer de Europese rapportageverplichting nationaal gaat gelden.

Ondertussen kunnen accountantskantoren niet blijven afwachten. Wie opdrachtgevers heeft die vanaf boekjaar 2025 CSRD-plichtig zijn, moet zich serieus voorbereiden en daarmee zijn de kantoren dan ook druk bezig. Maar vooral de ondernemingen die het betreft moeten zich goed voorbereiden, zodat zij vanaf het begin van het boekjaar de informatievoorziening op orde hebben met betrekking tot die zaken waarover zij straks moeten rapporteren. En dat betekent dan weer dat de zogenoemde dubbele materialiteitsanalyse (DMA) eigenlijk al daarvóór nodig is, om vast te stellen welke duurzaamheidsaspecten voor het desbetreffende bedrijf relevant zijn. Niet voor niets begon PwC al medio juli van dit jaar met het versturen van *client warning letters*, om hun opdrachtgevers tot spoed te manen. Andere kantoren lieten weten dat zij hun klanten ook waarschuwen, maar veelal via gesprekken in plaats van door een brief.

Boetes

Kortom: de Europese Commissie maant de wetgever, de accountant maant de klant en straks (ver)maant toezicht-houder AFM de accountant, als de eerste CSRD-controles niet adequaat blijken te zijn. Of zal dat wel meevallen? Tijdens de eerdergenoemde NBA-werkconferentie kreeg panellid en AFM-vertegenwoordiger Marc van Gestel de vraag welke boetes er kunnen worden verwacht. Hij benadrukte dat het geen optie is om je aan de wetgeving te onttrekken. “Ondernemingen zullen mee moeten en materiële thema’s moeten identificeren. Als je als ondernemer nog moet beginnen, begin dan met de dubbele materialiteit. Dat is de eerste stap.” ➔

Jacques Urlus – Beleidsadviseur
ICT & Accountancy bij de NBA.
Foto: Marja Brouwer

In gesprek met Jacques Urlus, Beleidsadviseur ICT & Accountancy bij de NBA

Waarom is de NBA voorstander van SBR?

De toekomst van de accountancy ligt in standaardisatie. Accountants staan voor complexere taken, terwijl hun aantal naar verwachting zal dalen. Verdere automatisering is noodzakelijk, waarbij robotics, machine learning en AI een grotere rol gaat spelen in het dagelijks werk. Voor succesvolle digitale integratie moeten financiële en niet-financiële gegevens gestructureerd, verwerkbaar en betekenisvol zijn. SBR biedt hierin de oplossing met de drie 's-en: syntax, structuur en semantiek. In collegezalen gebruik ik altijd onze postcode als voorbeeld. Met de syntax beschrijven we dat een postcode begint met vier cijfers en eindigt met twee hoofdletters. De structuur geeft aan op welke wijze het in een bestand is opgenomen en semantiek beschrijft wat een postcode voor ons zou moeten betekenen. Hierdoor kunnen rapportages automatisch en betrouwbaar verwerkt worden, zodat een accountant zijn aandacht kan besteden aan andere zaken.

ESG en Groot! Vanaf boekjaar 2025 gaat de digitale rapportageverplichting óók voor grote ondernemingen gelden en alle andere ondernemingen die tot op heden ontheven zijn van deze verplichting. Nu geldt de verplichtstelling alleen nog voor de micro-, kleine- en middelgrote ondernemingen en beursgenoteerde bedrijven in Nederland. Daarnaast krijgen grote ondernemingen ook een ESG verplichting, dit betekent dat ESG-gegevens (duurzaamheid, sociale verantwoordelijkheid en governance) digitaal beschikbaar moeten zijn. Voor de NBA en haar leden brengt dit extra werk met zich mee, aangezien naast de jaarrekening ook de ESG-data in het bestuursverslag door de accountant moet worden gecontroleerd. Het is essentieel dat beide werelden, de digitale gegevens en menselijke leesbaarheid, consistent zijn. Ook de controleverklaring van de accountant zal vanaf 2025 op basis van het Europese formaat worden opgesteld.

Waar liggen voor de NBA de speerpunten voor 2025 rondom SBR?

Wat draagt de jaarrekening via SBR bij aan het gehele SBR- landschap?

De jaarrekening vormt een essentieel onderdeel van de financiële verantwoording van een onderneming en neemt daarom een prominente plek in binnen het SBR-landschap. Veel digitale rapportages, zoals de jaarrekening via SBR, zijn gebaseerd op aanleveren via SBR. Wanneer een standaard jaarrekening volledig in een systeem staat, kan de jaarrekening via SBR voor de banken eenvoudig worden opgesteld. Harmonisatie biedt voordelen: dezelfde begrippen en assurance op de jaarrekening zijn herbruikbaar voor meerdere toepassingen. Nieuwe kansen gaan zich voordoen als ESG-data ook een onderdeel wordt van SBR. Met de opgenomen digitale gegevens in het jaarrapport als uitgangspunt kunnen de onderliggende processen worden gestandaardiseerd en geharmoniseerd. In de diverse ketens zal men dan dezelfde taal spreken; de taal gebaseerd op SBR.

SBR; dé marktstandaard voor jaarrekeningen!

Kijk voor meer informatie op www.sbrnexus.nl

Hoe schat u de omvang van gevolgen in?

Een **ethisch competente accountant** erkent dat opvattingen van anderen bijdragen aan een objectiever beeld. Het **Moreel besluitvormingsmodel voor accountants** geeft inzicht in het proces van besluitvorming en welke factoren hierop van invloed zijn.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Nu ook
in het
Engels!

Ga voor meer factoren, voorbeelden en casuïstiek naar
nba.nl/besluitvormingsmodel

Van Gestel benadrukte daarbij ook dat de AFM in deze fase “liever de wortel hanteert dan de stok”. Die wortel kreeg in juli van dit jaar vorm door middel van de AFM-publicatie *Tien navigatiepunten voor goede toepassing CSRD*.

De AFM onderzocht voor die publicatie hoe beursgenoteerde ondernemingen nu al informatie verstrekken over belangrijke thema's rondom de dubbele materialiteitsanalyses in hun jaarverslaggeving over 2023. Daarvoor deed de toezichthouder onderzoek bij 29 ondernemingen. De nieuwe vereisten zijn complex, menen de bedrijven, die al in 2023 startten met de benodigde aanpassingen.

Overrapportage

Niet geheel onbegrijpelijk wordt er vanuit het bedrijfsleven gewaarschuwd voor de administratieve lasten die gepaard gaan met de richtlijn. VNO-NCW-voorzitter Ingrid Thijssen benadrukte tijdens de jongste Accountantsdag nog eens de cruciale rol van bedrijven en waarschuwde voor “overrapportage”. Het draagvlak voor de CSRD wordt geschaad door de rapportagelast en de richtlijn schiet zo zijn doel voorbij, aldus Thijssen. Zij deed daarom een oproep aan de aanwezige accountants: “Een advies over de uitvoering van de CSRD kunnen bedrijven goed gebruiken. Hoe kunnen zij aan de richtlijn voldoen zonder dat zij er al te veel tijd en mankracht aan kwijt zijn? Hoe kan overrapportage worden voorkomen? Het mag immers niet rapporteren om het rapporteren worden. Accountants kunnen daarbij een heel nuttige rol spelen en zorgen er zo ook voor dat zij zelf blijven mee tellen”, verwijzend naar het thema van de dag. Voorlopig hebben die accountants hun handen vol aan de duurzaamheidsproblematiek. In Nederland is het uitgangspunt dat alleen zij straks zekerheid mogen verstrekken bij duurzaamheidsrapportages. Maar terwijl de nationale wetgeving nog door de politiek moet worden vastgesteld, onderzoekt de wetgever toch nog de optie van het kunnen inzetten van andere *independent assurance services providers* in ons land. Begrijpelijk, gezien de capaciteitszorgen die er zijn, zeker als straks de veel grotere tweede groep bedrijven aan de beurt is om te gaan rapporteren volgens de CSRD.

WAT MOGEN ACCOUNTANTS VAN DE NBA VERWACHTEN?

In aanloop naar de nieuwe rapportageverplichtingen volgens de CSRD zat de NBA niet stil. Na de eerste werkconferentie over CSRD Reporting & Assurance van medio september jl. staat een volgende editie op de rol voor 15 september 2025. Begin september werd ook een Zelfassessment CSRD-assurance gelanceerd om het eigen kennisniveau te testen.

Medio oktober verscheen verder de brochure *ESG-fraude en greenwashing: hoe gaan we daar als accountants mee om?* En op 4 november jl. organiseerde de NBA een drukbezocht webinar over PE-vereisten CSRD-assurance van bevoegd naar bekwaam, dat is terug te kijken via het YouTube kanaal van de NBA. Op de rol staan verder nog brochures over het geven van *limited assurance* bij ESG-informatie en over AO/IB en ESG. Ook wordt gewerkt aan een geactualiseerde versie van het *Stappenplan dubbele materialiteitsanalyse*, dat uit december 2023 is. Meer informatie is te vinden via nba.nl onder het thema duurzaamheid.

Ondertussen is het pleidooi vanuit experts binnen de accountancy zoals Wim Bartels en Arjan Brouwer om vooral het gezond verstand te blijven gebruiken. “We dreigen te kijken naar de onderbouwing van alle zaken die beschikbaar zijn en gaan dat tot in detail na, maar we vergeten het grote plaatje en dat wat echt belangrijk is”, stelt Bartels in een column op Accountant.nl. “Formeel kunnen alle data-items zijn gerapporteerd, maar zonder evenwichtige presentatie en het verstrekken van de context kan het gebruikers op het verkeerde been zetten of het verkrijgen van het juiste beeld bemoeilijken”, meent Brouwer op dezelfde site.

Kortom, indachtig een beroemde quote die aan de econoom John Maynard Keynes wordt toegeschreven: “It’s better to be approximately right, than precisely wrong.” ←

‘We dreigen te kijken naar de onderbouwing van alle zaken die beschikbaar zijn en gaan dat tot in detail na, maar we vergeten het grote plaatje en dat wat echt belangrijk is.’

IN BEELD

Portret van een opmerkelijke accountant

TEKST HENK VLAMING BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Leo Veldhuizen

Op de middelbare school wilde Leo Veldhuizen piloot worden. Van accountancy had hij nog nooit gehoord.

“Toen mijn leraar economie sprak over accountancy en de rol van een controller, dacht ik dat de controller de accountant controleerde, ik had geen idee. Maar het heeft ergens mijn interesse wel gewekt en ik ging me erin verdiepen.”

Dat gebrek aan kennis heeft hij dubbel en dwars ingehaald. Elf jaar werkt hij nu in de accountancy. Nog voor hij 25 was, werd hij controleleider bij Moore MKW. In 2022 rondde hij zijn post-master accountancy af en een jaar later voltooide hij het theoretische deel van de opleiding tot IT-auditor. Op zijn 31ste werd hij manager audit bij Qconcepts.

Een doorsnee accountant is Leo niet. Tijdens zijn studie accountancy werd hij ook scheidsrechter van de KNVB, in de eerste en tweede klasse van het amateurvoetbal. “Ik zit graag op de stoel waar ik dingen in goede banen kan leiden, om op die manier bij te dragen.”

Bij de klant vraagt hij dan ook niet naar de boeken, maar naar de drijfveren

van de ondernemer. “Ik vraag bijvoorbeeld naar de oorsprong van het bedrijf en wat de ondernemer wil bereiken. Nee, dat verwacht men niet als de accountant binnenkomt, maar zo raken we wel aan de praat. Hoe beter ik de mens achter de onderneming begrijp, hoe meer ik de menselijke overwegingen herken in de jaarrekening.”

Voor Leo draait accountancy niet alleen om cijfers, maar ook om het gedrag van ondernemers. “We zijn gebonden aan regels, want die stellen grenzen maar bieden ook ruimte voor discussie.”

Leo wil met deze manier van werken zo ver mogelijk komen en daarbij heeft hij andere accountants nodig. “Daarom werd ik *host* en bestuurder van de BusySeasonTalks, want accountancy is een ambacht waarbij we van elkaar moeten leren. De verbinding tussen mensen zie ik als de rode draad in de accountancy. Dat is uiteindelijk de reden waarom ik voor dit vak koos.” ←

Lees het hele interview met Leo Veldhuizen op Accountant.nl.

‘De verbinding
tussen mensen
zie ik als de
rode draad
in de
accountancy.’

't Ontbrekende puzzelstukje voor een veelzijdige carrière als trusted advisor!

De RB Academy heeft een leerlijn speciaal voor jou als accountant. Breid je fiscale kennis uit, zodat jij het mkb een bredere dienstverlening en vollediger advies kunt bieden.

Start op ieder moment met deze modulaire opleiding;

Leer van de beste docenten, klassikaal en/of digitaal;

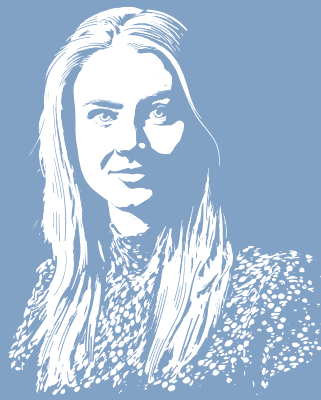

Meer kennis en breed inzetbaar.

Meer informatie?

Scan de QR-code of ga naar
www.rb.nl/rbacademy

CHARLIE GROEN

Is er nog taart?

Het gebeurde donderdagmiddag om kwart voor vijf in kamer A5.78, tijdens het afleggen van de bankierseed. Mijn teamleider gaf me een slap A4tje. “Vind je het erg dat we er even geen hele ceremonie van maken?” Wegens omstandigheden kon het niet anders dan snel een printje maken, de zinnen van de eed doorlopen: integriteit, zorgvuldige besluitvorming, klant centraal stellen. En daarna de belofte ‘dat zweer en beloof ik’, uitspreken en vervolgens de eed uploaden in het juiste systeem. Tot mijn verbazing hoorde ik mijzelf opeens “Zowaar helpe mij God almachtig” zeggen.

Waren het de zenuwen? Of was het dan toch die Heilige Geest? Na een streng humanistische, atheïstische opvoeding gevolgd door een studie filosofie, had de kracht van de rede het geloof allang overbodig gemaakt. Geloof was opium voor ‘t volk, een religiekwabje in ons brein, een pakkend verhaal.

De achttiende-eeuwse verlichtingsfilosoof Immanuel Kant, bekend

om zijn uitspraak ‘Durf zelf te denken!’, zegt ons om niet klakkeloos religieuze dogma's op te volgen of te vervallen in radicaal scepticisme. Toch stelde hij dat God, de vrije wil en de ziel, noodzakelijke ideeën zijn om moraliteit en rechtvaardigheid te borgen. Omdat het vele onrecht en lijden in de wereld ons verstand letterlijk te boven gaat, rest ons niets anders dan toch te geloven dat wie goed doet goed ontmoet.

Kant leest moeilijk, te droog, te star en vooral te saai. Desalniettemin bewonder ik zijn filosofisch fundament voor ethisch handelen in een wereld die vooral lijkt te draaien op hebzucht, gewetenloos opportunisme en kortzichtig individueel gewin. Hij stelt dat elke esthetische ervaring ons herinnert aan de kracht van onze morele verhevenheid. “Enerzijds zie ik daar de sterrenhemel boven mij, die mij reduceert tot een onbeduidend sterfelijk creatuur, anderzijds draag ik de morele wet in me die mij boven die onbeduidendheid verheft.” We kunnen ons beroepen op het idee van vrije wil en ons verzetten tegen onze menselijke natuur. We kunnen in actie komen tegen de stroom in. We kunnen een belofte in een eed naleven, ook al blijft het hele systeem onveranderd.

Om de eed uit de sferen van de automatische taalhandeling te halen, zie ik kansen in een esthetische upgrade. Bijvoorbeeld door de eed af te nemen onder begeleiding van het

Concertgebouworkest. Of het doorlopen van een audiovisuele tunnel vol indrukwekkende verhalen over slachtoffers van de economische crisis, waarna je in een spiegel kijkend de eed aflegt. Of de eed blijft hetzelfde, maar je wordt gekoppeld aan een bijstandsgesin waarin je maandelijks een paar dagen meedraait.

Beloftes moeten weer esthetische ervaringen worden. En daarmee moeten we al in groep 1 beginnen. Want gedragsverandering op latere leeftijd is vrijwel kansloos door verplichtingen als werk, hypotheek, kinderen, Instagram, twitter/X, Netflix, relaties en mantelzorg. We hebben meer kans op een betere wereld, als het doen van beloftes net zo indrukwekkend is als het aanschouwen van de immense sterrenhemel. Toen ik aan een groep van vijfhonderd accountants van de Belastingdienst vroeg naar hun indruk van de beroepseed, was de meest opmerkelijke reactie: “Na afloop was er taart.” ←

Charlie G. Groen is praktisch filosoof met een specialisatie in inclusiviteit, strategie en verbindend leiderschap. Sinds 1 september 2024 werkt zij als expert ethics & awareness bij ABN Amro. Eerder studeerde zij filosofie aan de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden. Charlie werkte eerder bij PwC en is host van de BusySeasonTalks.

REISLEIDER IN BEWUSTZIJN

Na 24 jaar accountancy vond voormalig PwC-partner Nita Wink haar gezochte vrijheid op een prachtig landgoed in Heerde. Daar begeleidt zij inmiddels al tien jaar succesvolle ondernemers uit de zakelijke markt, onder andere aan de hand van executive coaching, paardencoaching en 24-uursretraites. Voelen en ervaren zijn daarbij belangrijker dan praten.

TEKST LUC QUADACKERS BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Dat Nita Wink accountant werd, had volgens haar te maken met het gegeven dat zij heel goed is in het volgen van regeltjes. “Mijn vader was beroepsmilitair en dat was in het dagelijks bestaan thuis duidelijk merkbaar: je moest doen wat je werd gevraagd. Het is mij dus met de paplepel ingegoten. Ik wil daar geen hard oordeel over vellen, maar ik kon daardoor eigenlijk lange tijd niet goed bij mijzelf komen. Ik had grote behoefte aan vrijheid en daarom ben ik al op mijn zestiende het huis uitgegaan. Ik voelde ook een sterke behoefte om financieel onafhankelijk te zijn, zodat ik mijzelf altijd zou kunnen redden. Daarom ben ik niet gaan studeren, maar aan de NIVRA-opleiding begonnen om werken en studeren te kunnen combineren, bij Van Dien en Co. Na drie jaar besloot ik toen toch om fulltime te gaan studeren, aan de heao in Leeuwarden. Daarna ging ik weer bij (inmiddels) PwC aan de slag, waar ik voldoende ruimte vond om mezelf te ontwikkelen en te ontdekken wat bij mij paste. Mijn specialisatie werd uiteindelijk internationale samenwerking, de controle van maatschappelijke organisaties met een internationale achtergrond, onder andere bij de Wereldbank en ngo's als Oxfam Novib, Artsen zonder Grenzen en Cordaid. Dat was ook mijn portefeuille als partner.”

Waardevol

Die portefeuille met maatschappelijke organisaties paste bij Wink. “Ik vond het in ieder geval het meest waardevolle dat ik als accountant kon doen. Het gaf een stukje rust, ruimte en financiële stabiliteit in kwetsbare landen als Afghanistan, Haïti en Ethiopië. Voor zover het binnen de

mogelijkheden lag, bood je toch zekerheid dat het ontwikkelingsgeld goed werd besteed.”

Maar het werk werd steeds meer compliance-georiënteerd, aldus Wink. “Dat sprak mij minder aan en ik voelde me te veel in een keurslijf gedrukt. Toen roulatie verplicht werd, heb ik cliënten vaarwel gezegd en geen nieuwe geaccepteerd; omdat ik nog niet wist wat ik daarvoor in de plaats zou willen en ook om ruimte in mijn hoofd te creëren. Er was nooit tijd om eens goed na te denken. Ik vroeg toen een sabbatical aan van zes maanden. Ik heb in die periode onder andere een wandeling van driehonderd kilometer gemaakt van mijn geboorteplek in Duitsland naar mijn huis in Amsterdam. Tijdens die wandeling van tien dagen gingen mijn ogen open en dacht ik ‘wat is het buiten mooi’ en ‘waarom zit ik altijd binnen’. Toen sprak ik met mezelf af dat ik nooit meer terug wilde in een kantoorgebouw. Ik wilde meer buiten zijn.”

Veranderen

“Vreemd genoeg kun je erg goed worden in iets wat misschien niet de wezenlijke bedoeling is van jouw persoonlijke levensinvulling. Er bestond wel al wat rumoer in mij dat er iets moest gaan veranderen. Ik wist niet precies wat, maar ik besepte al langer dat als ik iets wilde veranderen, dat ik het dan zelf moest doen. Een jaar na mijn sabbatical stopte ik. Dat is gelukkig heel netjes ontvangen en geregeld bij PwC. Ik startte toen met de INSEAD-opleiding *consulting and coaching for change*, over psychodynamiek in organisaties. Toen besepte ik dat ik die weg moest inslaan. Ik wilde mij daar graag meer in verdiepen en heb ook kennis opgedaan

‘Van de paarden heb ik geleerd dat je niet overal een oordeel over hoeft te hebben.’

op het gebied van familie- en organisatieopstellingen. Ongeveer een jaar na mijn vertrek ben ik met mijn eigen coachingspraktijk begonnen. Ik vind mensen prachtig en mensen hebben de mogelijkheid om vrij te kiezen: je hoeft niet een patroon te blijven volgen dat je daarvoor altijd volgde. Ik probeer mensen zo dicht bij zichzelf te brengen dat ze voelen dat ze echt naar zichzelf mogen luisteren. In de *ratrace* of op de rijdende trein heb je meestal te weinig ruimte om daarmee bezig te zijn.”

Bij de essentie komen

“Vaak gaat het bij coaching om gesprekken, van ‘hoofd naar hoofd’. Dat kan waardevol zijn, maar dan blijf je in het rationele gebied hangen. Ik probeer echt ook het gevoel, ‘vanuit hart en buik’, te integreren om zo vanuit je hele wezen beslissingen te nemen. Dat is een uitdaging en uitnodiging voor veel mensen die rationeel werken. Wij coachen vooral aan de hand van het ‘ervaren’, niet zozeer door te praten. We werken daarvoor veel met onze paarden, gaan de natuur in, doen allerlei oefeningen en opdrachten waarbij het hoofd minder nadrukkelijk aanwezig is. Ik geef nadrukkelijk géén tips en trucs over hoe je iets anders kunt doen. Ik probeer bij de essentie te komen. Dat gebeurt zeker niet zweverig, maar vanuit een nuchtere, met ‘beide benen op de grond’-

houding, aan de hand van bewezen methodes en goed uitgewerkte programma’s.”

Paarden

Paarden kunnen daarbij helpen, meent Wink. “Paarden zijn kuddedieren en bestaan al miljoenen jaren als succesvolle soort. Het enige dat telt om te overleven is de veiligheid van de kudde. Het ego doet er bij paarden een stuk minder toe dan bij de mens. Ieder paard heeft zijn eigen plek in de kudde. Als we tussen de paarden gaan staan, dan geven zij aan wat er aan de hand is. Zij voelen aan hoe de cliënt zich voelt. Ze tonen dat door hun gedrag. Ik duid dat vervolgens en zo ontvouwt zich een situatie. We weten vooraf niet wat er aan de orde komt. Het legt trauma’s bloot, maar het geeft ook aanknopingspunten voor waar de aandacht naartoe zou kunnen gaan om een evenwicht tot stand te brengen. Van de paarden leerde ik dat je niet overal een oordeel over hoeft te hebben. Waar ik vroeger werd betaald om een oordeel te hebben, opereer ik nu op een gebied waar ik zonder oordeel kan werken. Ik ben overigens geen paardenmeisje. De paarden zijn gewoon mijn collega’s.”

Meer over Nita Wink en haar werk is te vinden via de websites Nitawink.nl, Inzicht.nu en Verdiep.nu. ←

MONIQUE KORTING OVER HET MOGELIJK ZAKELIJK HYPOTHEKEN FONDS:

“BELEGGEN IN EEN ZAKELIJK HYPOTHEKENFONDS, MET STEVIGE ZEKERHEDEN”

Niet alleen rechtstreeks investeren in zakelijke hypotheke, maar ook beleggen via hypothekefondsen met een aantrekkelijk rendement. Dat biedt Mogelijk Vastgoedfinancieringen aan investeerders en beleggers. Met als solide basis meerdere zekerheden.

Mogelijk werd in maart 2016 opgericht door drie bevlogen ondernemers. In al die jaren groeide Mogelijk van drie medewerkers naar ongeveer honderdvijftig nu. Inmiddels zijn ruim 6.300 objecten gefinancierd. Monique Korting, Senior Relatiemanager Fonds-beleggen: “We gaan naar verwachting dit jaar nog door de grens van twee miljard aan gefinancierde objecten. Het idee is altijd hetzelfde gebleven: vastgoedfinancieringen makkelijk en toegankelijk maken. Omdat banken minder bereid waren om vastgoed te financieren en er duidelijk een behoefte was en is bij ondernemers om dit onder te brengen, sprong Mogelijk in het gat in de markt. Met ons platform koppelen we in feite private investeerders en beleggers aan ondernemers om het vastgoed van die laatste partij te financieren.”

BEHOEFTE AAN ONTZORGING

Mogelijk startte in 2022 met het Mogelijk Zakelijke Hypotheken

Fonds. Monique Korting: “We zagen dat er bij investeerders behoefte was aan ontzorging. Niet iedereen heeft kennis van vastgoed en daarbij zorgt spreiding over meerdere soorten objecten en regio's voor een betere risico-spreiding. Daarnaast zagen we bij ondernemers ook behoefte aan hogere financieringssommen. Deze zijn lastiger weg te zetten via de rechtstreekse lijn waarbij één investeerder investeert in één zakelijke hypotheek van een ondernemer. Ook hiervoor bieden onze fondsen een uitkomst.”

ZEKERHEID STAAT CENTRAAL

Hoe het werkt in het fonds? De zakelijke hypotheek van ondernemers wordt gefinancierd door een pool van beleggers die ieder minimaal 100.000 euro inleggen. Monique Korting: “We hanteren als basis een aantal stevige zekerheden. Op het onderpand rust het recht van eerste hypotheek. Een andere

zekerheid is dat de aanvrager bij het aangaan van de lening altijd ‘in privé’ tekent. Monique Korting: “Ook als de financiering plaatsvindt in de bv, tekent de ondernemer in privé mee. We vragen van ook een substantieel deel aan eigen inbreng. In het fonds wordt namelijk gemiddeld maximaal 65 procent van de waarde van het onderpand gefinancierd.”

TRANSPARANT

Mogelijk hecht veel belang aan transparantie. Monique Korting: “Over de risico's, het verdienmodel maar ook over de structuur van de fondsen. Ieder fonds kent een eigen stichting, een entiteit waar de beleggers in deelnemen. De geldstromen van ieder fonds loopt via deze stichting en dus niet via Mogelijk. Mogelijk fungeert als beheerder en zorgt voor uitvoering van operationele taken zoals screening van vastgoedobjecten, spreiding van de portefeuille en het voeren van de administratie. Voor

ieder fonds wordt halfjaarlijks een rapportage opgesteld om beleggers op de hoogte te houden. Daarnaast vindt jaarlijks een vergadering plaats met beleggers. Daarbij leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid.”

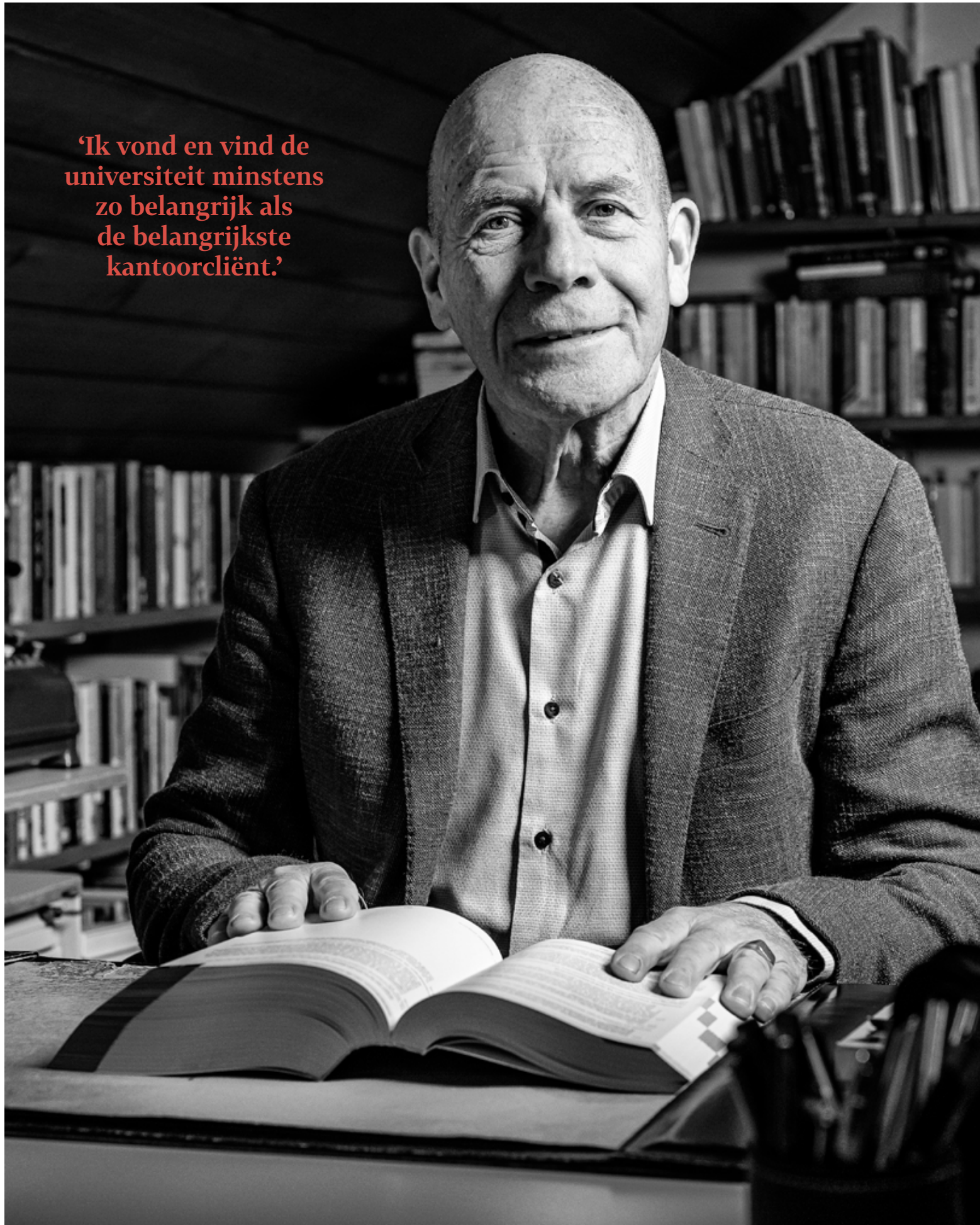
Beleggers zijn van harte welkom bij het kantoor van Mogelijk in Breukelen. Monique Korting: “Bijvoorbeeld om een kennissessie bij te wonen. Op deze manier ontmoet je als belegger het team van Mogelijk. Er is tijdens deze sessie volop gelegenheid om vragen te stellen.”

TWAALF FONDSSEN SUCCESVOL GELANCEERD

Ondertussen zijn er al twaalf fondsen succesvol gelanceerd voor in totaal een omvang van ruim 280 miljoen waarin in totaal meer dan 1.100 beleggers participeren. Monique Korting: “Elk fonds kent een vooraf gestelde looptijd en geprognosticeerd rendement. We zien dat er steeds meer interesse is in de fondsen. Ook als alternatief voor beleggen in vastgoed dat door de huidige wet- en regelgeving steeds minder interessant is voor beleggers.”

Kortom, een aantrekkelijk geprognosticeerd rendement, in een gespreide zakelijk hypotheekportefeuille met stevige zekerheden. Monique Korting: “Dat is waar fondsbeleggen bij Mogelijk over gaat. Voor accountants is het goed om te weten dat deze vorm bestaat. Voor zowel hun klanten die hun vermogen willen laten groeien als voor de klanten die op zoek zijn naar financiering voor hun zakelijk vastgoed.”

'Ik vond en vind de
universiteit minstens
zo belangrijk als
de belangrijkste
kantoorcliënt.'

KRASSE KNARREN

Oud-PwC-bestuurder Hans Gortemaker is inmiddels 76 jaar, maar *still going strong*. Hij volgt de beroepsontwikkelingen op de voet en is nog steeds als hoogleraar verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hoe kijkt deze krasse knar naar de ontwikkelingen in het accountantsberoep?

TEKST LUC QUADACKERS BEELD STEFAN KOOPS

‘Ook dominees en psychologen zijn welkom’

Van jongs af aan weet Hans Gortemaker wat hard werken is. Hij helpt al vroeg mee in het vakantie- en conferentieoord waarvan zijn vader beheerder is: schoonmaken, bedden opmaken, spellen bedenken enzovoort.

Alle weekenden en vakanties zijn ermee gevuld. Gortemaker doet gymnasium B en is voorbestemd om iets te gaan doen met zijn favoriete vak scheikunde. Het loopt echter anders. Na twee weken met reageerbuisen in de weer te zijn geweest aan de Universiteit Utrecht, besluit hij dat het helaas niet is wat hij wil. Hij kan meteen weer thuis aan de slag en komt daar in contact met mensen van Dijksterhuis en Doornbos (rechtsvoorganger van PwC), die hun jaarlijkse introductieweek houden in het conferentiecentrum.

Het kantoor kan hem bieden wat hij zoekt. “Ik had inmiddels mijn vrouw - en grote steun en toeverlaat - Hanneke leren kennen en ik besloot dat ik tegelijkertijd wilde werken en studeren. En waar kon je dat beter doen dan bij het NIVRA?”

Schone lei

Gortemaker begint dus bij Dijksterhuis en Doornbos, vakinhoudelijk met een geheel schone lei vanwege zijn klassieke gymnasiumopleiding. Na het behalen van het praktijkdiploma boekhouden rondt hij in nominale tijd zijn RA-studie af. Hij begint vrijwel meteen ook te doceren en commissiewerk te doen bij het NIVRA. Zijn loopbaan bewandelt hij voorspoedig; dat leidt in 1986 tot het partnerschap en in 1990 tot een hoogleraarschap aan de Erasmus Universiteit.

“Inmiddels was mijn kantoor opgegaan in wat nu PwC is. In de jaren negentig gaf ik zeven jaar leiding aan de accountantstak en was ik lid van de raad van bestuur in

Nederland. Van 2001 tot 2005 gaf ik leiding aan de Europese accountantspraktijk en was ik lid van de *global assurance board*. Ik ben het bestuurswerk altijd bewust blijven combineren met het bedienen van cliënten en met doceren aan de universiteit. Het was een zware, maar heerlijke combinatie. Ik had altijd de prachtige gelegenheid om mijn praktijkervaring in de colleges in te brengen. Ik vond en vind de universiteit minstens zo belangrijk als de belangrijkste kantoorcliënt.”

Gereformeerde genen

Op zijn 57ste, na vier jaar Europees bestuur, vond Gortemaker de tijd rijp om uit te treden en ging zich vervolgens vooral richten op de universiteit, aangevuld met allerlei bestuurs- en toezichthoudende functies. Maar de passie voor het accountantsvak heeft hij altijd vastgehouden en overal uitgedragen.

“Ik heb altijd moeten letten op de commercie, maar ik geloof heel erg in de vertrouwensfunctie ten behoeve van de maatschappij. Misschien komt dat ook door mijn gereformeerde genen. Ondernemingen hebben een belangrijke invloed op de maatschappij en die moeten zich daarom verantwoorden. Daar horen accountants naar te kijken, om ervoor te zorgen dat er niet al te rare dingen gebeuren. En ik heb altijd gezegd dat ik naast cliëntenwerk ook bezig wilde zijn met de ontwikkeling van het vak. Ik zag hoe accountants 24/7 alleen met cliënten bezig waren. Daar geloof ik niet in.”

Vaktechnische ontwikkelingen

Net als altijd komt Gortemaker ook nu goed beslagen ten ijs en stelt zelf een inrichting van het interview voor langs vijf lijnen: vaktechnische ontwikkelingen, niet-financiële →

KRASSE KNARREN

informatie, ontwikkeling van kantoren, toezicht en accountantsopleiding.

Hij begint bij het eerste punt graag met de ontwikkeling in gegevensgericht versus systeemgericht controleren. “Mede naar aanleiding van de AFM-rapporten in het laatste decennium heb ik tot mijn afgrijzen gezien dat de kantoren breed zijn overgegaan op gegevensgerichte controles. Systeemgerichte controles verschoven weer naar de achtergrond. Het was in feite het terugzetten van de klok. Volgens mij werd het mede ingegeven door angst voor de AFM, die stelde dat wel werd gesteund op interne beheersing maar dat daar onvoldoende onderbouwing voor was. Die angst heeft helaas geleid tot het meer grijpen naar een gegevensgerichte aanpak. Veel beheersmaatregelen liet men liggen. Als de checklists en dossiers maar op orde waren.”

Heeft die ontwikkeling zich doorgezet?

“Ik hoor nog steeds uit het bedrijfsleven dat de accountants niet meer in het bedrijf rondlopen en vooral achter hun computer zitten, vaak ook thuis. Dat kan eigenlijk niet. Hoe kun je een zinnige accountantscontrole doen, als de onderneming niet *in control* is? Er komt nu een VOR (verklaring omtrent risicobeheersing) aan en het hele ESG-verhaal. Als je daarbij niet kunt steunen op de systemen en de informatiestromen niet kunt vertrouwen, dan kun je het wel schudden. Dat is het paard achter de wagen spannen. Ik geloof zeker in data-analyse, maar ik zie vooral de accountants met hun tooltjes binnenkomen bij de cliënt. Dat is *old school*! De ondernemingen moeten zelf het gereedschap hebben om de zaak *in control* te hebben en betrouwbare informatie te verzorgen. Dan kan de accountant vervolgens een systeemgerichte controle doen qua opzet en werking. Voor de transitieperiode is het overigens acceptabel dat accountants met de *tooling* komen en voor kleinere ondernemingen is het natuurlijk een wat ander verhaal. Gelukkig is merkbaar dat de balans weer wat aan het herstellen is.”

Nog meer wijze woorden over vaktechniek?

“Ik geloof erg in het nut van de professioneel-kritische instelling, maar dat is iets anders dan wantrouwen. Het moet volstrekt helder zijn dat de *audit committee* de accountant benoemt, maar er moet wel een open relatie bestaan tussen de accountant en het bestuur en directie. Wantrouwen past daar niet in, tenzij er natuurlijk een reden is om te wantrouwen. En zelfs dan kun je niet zomaar de relatie met een cliënt opzeggen, zoals wel eens wordt gesuggereerd. De big four kunnen zich dat niet veroorloven bij lastige maar integere organisaties. Het past niet bij de publieke functie. Dan moet je andere expertises inschakelen. Je mag daarmee niet te licht omgaan.”

Niet-financiële informatie

“Dat is een onderwerp dat mij in hoge mate boeit. Ik zie het als mijn hobby. Het is bij uitstek een gebied waar accountants belangrijk zijn. Er komt een VOR in het bestuursverslag en er komt steeds meer ESG in het bestuursverslag. *Integrated reporting* wordt steeds belangrijker. Waarom is de huishouding op aarde, wat zijn de financiële en niet-financiële doelen, wat zijn de kansen en bedreigingen, hoe hou je het in de greep, hoe rapporteer je erover? Ik geloof in *integrated reporting* en daar ligt een rol voor ons als *assurance provider*. Er wordt wel gezegd dat het niet per se accountants hoeven te zijn die dat kunnen doen, maar daar ben ik het niet mee eens. Andere partijen hebben gewoonweg te weinig kennis en kunde van de audit. Accountants hebben een prima merk dat zich heeft bewezen, met goede ethische regels en tuchtrecht en diepe kennis van informatiestromen, verslaggeving en assurance. En we hebben een netwerk dat niet te kopiëren is. Het vraagt wel om multidisciplinaire samenwerking, want op sommige gebieden ontbeert de accountant materiedeskundigheid, maar dat kun je prima regelen. Als niet-financiële informatie zich blijft ontwikkelen, zal echter wel wat moeten gebeuren met de niveaus van zekerheid met betrekking tot de controle. Het niveau van zekerheid hangt volgens de standaarden af van de hoeveelheid werk. Er zijn echter vier factoren die het niveau van zekerheid beïnvloeden: de aard van het beestje (om wat voor informatie gaat het), de criteria (bekende en in ontwikkeling zijnde criteria, of eigen criteria van de onderneming), de kracht van het bewijsmateriaal en de verrichte werkzaamheden. Die indeling kreeg ik er niet door bij de IAASB, want Amerikanen kunnen dat niet *rule-based* in hun kookboek opschrijven. Uiteindelijk is het daarom gebleven bij de twee bekende niveaus. Maar we komen er niet meer uit met twee niveaus van zekerheid bij niet-financiële informatie. We krijgen te maken met de vier genoemde factoren en de communicatie daarover. Je zou daarvoor andere bewoordingen kunnen gaan gebruiken in wat meer gewonemensentaal. Of kleuren hanteren, zoals in managementrapportages. Of met symbolen, zoals in het Shell-verslag uit 2001. Bij andere *subject matters* horen ook andere uitingen.”

Ontwikkelingen bij kantoren

“Een belangrijke ontwikkeling sinds de jaren negentig was de sterke commercialisering. Toen is *advisory* enorm gegroeid. Na de teloorgang van Arthur Andersen verkochten drie van de vier grote kantoren hun adviespraktijk. Daarmee zijn echter ook diensten verkocht die gewoon nodig zijn voor een goede audit, dus werden de adviesdiensten in *no-time* weer fors opgebouwd. Daarover heb ik zorgen, want de publieke functie kan in het gedrang komen. Ik vind dat het accountantsprofiel duidelijk herkenbaar moet blijven.

‘We komen er niet meer uit met twee niveaus van zekerheid bij niet-financiële informatie.’

Ik ben voorstander van een multidisciplinair kantoor, dus geen *audit only*, maar wel met de publieke functie als beeld in de etalage. Maar waarom zou je bijvoorbeeld een advocaten-tak ontwikkelen, die toch als basis partijdigheid heeft, terwijl de accountant juist onafhankelijk moet zijn? Dat is onlogisch. Het kantoor moet geen conglomeraat zijn dat allerlei leuke winstgevendende diensten aan elkaar knoopt. De diensten moeten passen in logische samenhang. Ik ben voorstander van een operationele scheiding: de accountantstak moet zich naar buiten toe profileren als accountantspoot, met een eigen jaarrekening, eigen governance, eigen vermogen en eigen partnerbeloningssysteem. De processen moeten zuiver blijven, anders verwacht ik wel ingrijpen in de markt; dan zou *audit only* best aan de orde kunnen komen. Dat zou ik ongewenst vinden.”

Toezicht

“Mijn visie is dat de toezichthouder er is om het vertrouwen in de beroepsgroep te vergroten. De meeste accountants zijn goede accountants. Er is een zeer beperkt aantal rotte appels en die moet je gewoon verwijderen. Als toezichthouder zul je bij ieder kantoor wel iets vinden, maar daar past wat mij betreft vooral de wortel en niet de stok. Als een kantoor er een puinhoop van maakt, dan verliest het vanzelf de *license to operate*. Als je slecht werk levert, lopen de cliënten

CV

Prof. Hans Gortemaker RA is hoogleraar audit en assurance aan de Erasmus Universiteit. Eerder was hij lid van de global assurance board van PWC, de IAASB en Europese commissies op het gebied van regelgeving voor accountants. Ook vervulde hij vele bestuurlijke en toezichthoudende functies.

en werknemers weg. Ik bagatelliseer de AFM-rapporten zeker niet en het is goed dat de AFM nu in onze keuken meekijkt, maar de jaarrekeningen met kanttekeningen bleken uiteindelijk wel een getrouw beeld te geven. Dat is geen kwestie van geluk wat mij betreft. Het was best terecht dat er verbetering is gekomen, maar zeker niet alles was kommer en kwel. De kantoren hebben zich goed ontwikkeld. Onderzoek van DNB liet zien dat commissarissen zeer tevreden zijn en dat zijn toch onze opdrachtgevers.”

Accountantsopleiding

“Belangrijk voor de opleiding is het advies uit 2023 van de Expertgroep Educatie. Ik ben benieuwd waar de commissie Eimers volgend jaar mee komt als herijking van het beroepsprofiel. De pijn voor de NBA zit vooral bij de mkb-accountants, die de meerderheid vormen van accountants die het accountantsberoep uitoefenen. Welke vorm van assurance mogen de toekomstige mkb-accountants, die via het hbo worden opgeleid, geven? Dat ligt van oudsher erg gevoelig. Ook gaat de expertgroep niet nader in op de accountant in business. Dat gezegd hebbende, volgens mij moet de RA-beroepstitel ‘auditor’ worden met een focus op *integrated reporting* en *integrated assurance*. De auditor moet diepe kennis hebben van verslaggeving, geautomatiseerde informatieprocessen, assurance en ethiek. Ik ben daarbij voorstander van een brede instroom en specialisatie. Je wilt mensen met andere achtergronden hebben: ook dominees en psychologen zijn welkom. Die moeten wat ‘vlekjes’ wegwerken, maar kunnen daarna prima een master auditing doen.”

Wat wil je nog meegeven?

“Het baart mij wat zorgen dat de invloed van Nederlandse accountancy internationaal afneemt. Ik vraag me af of de NBA nog actief bezig is om tijdig te onderkennen wie we op welke plek willen positioneren. Dat vraagt om een duidelijke strategie. Daar merk ik helaas minder van dan vroeger. Dat is jammer. Ik geloof heilig in harmonisatie, maar regio's verschillen en daar moet Nederland een actieve rol in hebben. De NBA moet niet afwachten tot er interessante vacatures verschijnen. Maar ik wil graag eindigen met een positieve noot. Accountant is een prachtberoep ten behoeve van het maatschappelijk verkeer. Die functie was, is en blijft zeer belangrijk!” ←

De loonkloof tussen mannen en vrouwen is nog altijd 12 procent

Vrouwen verdienen gemiddeld 12 procent minder per uur dan mannen. In de tien meest voorkomende beroepen waar overwegend mannen werken, is de loonkloof gemiddeld 11,6 procent. Dat bleek medio november uit onderzoek in het kader van Equal Pay Day.

Net als in 2023 was dit jaar 14 november benoemd tot Equal Pay Day. Vanaf deze dag werken vrouwen de rest van het jaar symbolisch voor niets, gezien de loonkloof. Volgens het CBS verdienden vrouwen in 2022 gemiddeld 29,70 euro per uur en mannen 31,30 euro per uur. In 2014 was dat respectievelijk 24,30 euro en 26,90 euro. De loonkloof wordt heel langzaam kleiner, maar in dit tempo duurt het nog tientallen jaren.

Het gemiddelde salaris ligt bij 'mannenberoepen' hoger dan bij 'vrouwenberoepen'. Het gemiddelde salaris van de top tien vrouwenberoepen is 3.269 euro. Het gemiddelde salaris van de top tien mannenberoepen is 3.676 euro; een verschil van ruim 12 procent. Het verschil in modaal salaris tussen mannen en vrouwen schommelt in de laatste jaren tussen de 11 en 14 procent.

Vrouwenberoepen

In de top tien 'vrouwenberoepen' ziet de loonkloof er anders uit. Dit zijn de meest voorkomende beroepen waar overwegend vrouwen werken, zoals zorg, onderwijs enz. Hier verdienen vrouwen 0,9 procent meer dan hun

mannelijke collega's, blijkt uit onderzoek van MKB Service-desk en Van Spaendonck Groep, op basis van 1,2 miljoen geanonimiseerde loonstroken.

Per functie loopt de loonkloof ook sterk uiteen. Zo krijgen vrouwelijke monteurs 15,5 procent minder betaald dan hun mannelijke collega's. Voor chauffeurs is de loonkloof 5,8 procent. In het geval van doktersassistenten is sprake van een uitschieter naar de andere kant. Hier verdienen vrouwen 12,6 procent meer dan mannen.

Accountantskantoren doen het prima, maar mogen wel innoveren

Driekwart van de mkb-ondernemers geeft hun accountants- of administratiekantoor een rapportcijfer 8 of hoger voor de algemene kwaliteit van de dienstverlening. Wel is er in het mkb behoefte aan innovatie: de accountant of boekhouder kreeg een 6,5 als het gaat om het aanbieden van innovatieve oplossingen.

Dat blijkt uit onderzoek naar de kwaliteit van accountancydiensten in opdracht van softwarehuis Exact. Het onderzoek benadrukt dat ondernemers niet alleen vertrouwen op het advies van hun accountant of boekhouder, maar dat meerdere aspecten van groot belang

zijn. Zo hechten vier op de tien ondernemers waarde aan de persoonlijke relatie met hun administrateur of accountant.

Ook betrouwbaarheid en nauwkeurigheid bij het uitvoeren van financiële taken (42 procent), hulp en advies bij wettelijke aangiften (39 procent) en hulp om fiscale druk te verminderen (35 procent) zijn voor ondernemers erg belangrijk. Naast de algemene tevredenheid meldt het onderzoek ook verbeterpunten. Bij het proactief informeren van klanten (7,1) en het aanbieden van innovatieve oplossingen (6,5) werd duidelijk lager gescoord dan op samenwerking (8,2) en sector kennis (8,0).

Expats

Ervaringen van Nederlandse accountants in den vreemde.

Dit keer: Wesley Maljaars, head of enterprise risk & compliance bij Business NSW in Sydney, Australië.

‘Ieder weekend voelt als vakantie’

“Australië had altijd al een bijzondere betekenis voor mij. Ik kende het uit de verhalen van mijn moeder en grootouders. Die emigreerden in de jaren vijftig naar Perth. Mijn moeder is er geboren en kwam op haar negentiende terug naar Nederland. Ik bezocht het land voor het eerst tijdens onze huwelijksreis. De eerste indruk is dan toch anders. Je hebt een beeld van *outback* en kangoeroes, maar een stad als Melbourne voelt bijna Europees. Twee jaar na die eerste vakantie hebben we de *outback* doorkruist. Toen wist ik het zeker. Hier wilde ik wonen. De levensstijl sprak mij aan. Australiërs zijn open en relaxed. Ze vragen niet wat voor werk je doet, maar hoe het met je gaat. Nederland voelde na terugkomst als een *reality-check*. Koud, nat en korte dagen.

In 2014 verhuisden we naar Sydney. Het was een logische keuze. KPMG, de werkgever van mijn vrouw, had daar een kantoor waar ze aan de slag kon. Zelfs moest ik op zoek naar een nieuwe baan want via EY, waar ik in dienst was, kon ik alleen naar Perth. Ik vond werk in Sydney als senior risk analist bij een van de grootste universiteiten van Australië. Een baan waar ik met mijn achtergrond eigenlijk overgekwalificeerd voor was. Voor functies van hetzelfde kaliber als ik in Nederland had kom je niet zo snel in aanmerking als buitenlander. Australiërs kijken daar op een andere manier naar je cv en redeneren: jij hebt geen lokale ervaring.”

Bloed, zweet en tranen

“Dat ik een stap terug deed in mijn werk vond ik niet erg. Ik had nooit een vast omlind carrièrepad. In mijn huidige functie leid ik een intern auditteam binnen Business NSW. Dat is een organisatie die de politieke belangen behartigt van bedrijven in Australië. Om deze activiteiten te financieren, heeft Business NSW een aantal commerciële bedrijfsonderdelen waar ik verantwoordelijk ben voor het risico- en compliancemanagement. Ik rapporteer aan de cfo en heb een *dotted line* naar de audit, risk en compliance committee, maar ik heb geen ambities om zelf door te groeien naar zo’n functie. Het belangrijkste is voor mij dat ik dicht bij mijn vakgebied blijf.

Ik sta nog steeds ingeschreven als RA. Die titel heb ik met bloed, zweet en tranen behaald. Dat is toch iets wat je wilt behouden. Ik haal ook netjes mijn PE-uren. De nieuwe invulling waar je in een portfolio je leerdoelen formuleert bevalt prima. Dat kan ik heel goed combineren met de jaarlijkse doelstellingen in mijn werk. Wat blijft er over van de betovering als je in Australië gaat wonen? Best veel eigenlijk. We wisten dat het geen vakantie zou worden, maar eerlijk gezegd voelt ieder weekend als vakantie. Ik ga vaak surfen. Dat kun je nergens zo goed als hier. En ik heb twee honden die ik train om schapen te hoeden. De hele balans tussen werk en privé is hier anders en is meer gericht op het buitenleven. Het past daarom veel beter bij mijn actieve levensstijl. Als we in Nederland waren gebleven, had ik dat allemaal niet gedaan. Niet omdat het niet kan, maar omdat je in de omgeving waar je bent opgegroeid minder makkelijk *out of the box* denkt. Dan blijf je eerder denken in traditionele patronen.”

Nieuw avontuur

“We storten ons nu in een nieuw avontuur. De kinderen zijn elf en veertien jaar en voetballen bij Villareal. Die club heeft een voetbalacademie in Sydney. Nu hebben ze de mogelijkheid om in Spanje in de jeugdopleiding te spelen. Het valt samen met de behoefte van mijn vrouw en mij om te verhuizen. Australië voelt als thuis, maar mijn ouders worden een dagje ouder. Het is prettig om ze vaker te zien. Dat kan vanuit Spanje. Mijn vrouw houdt voorlopig haar baan. Ze werkt het komende jaar op afstand. Ik moet op zoek naar een nieuwe baan. We hebben alles verkocht. Spannend vind ik het niet echt. Het leven in Spanje lijkt wel op Australië. Een aangenaam klimaat, warme mensen. En we zijn allebei accountant. Dat geeft mogelijkheden, ook in Spanje.”

Zakelijke automobilist rijdt nu meer elektrisch dan diesel

Zakelijke rijders legden in 2023 voor het eerst meer kilometers af in een elektrische auto dan in een dieselveertuig. Maar de meeste mensen rijden nog steeds in een benzineauto.

In totaal hebben Nederlanders vorig jaar 119,6 miljard kilometers afgelegd in een personenauto, aldus het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dat is 4,3 procent meer dan in 2022. Particulieren reden samen 94 miljard kilometer, waarvan verreweg de meeste werden afgelegd in een benzineauto. Het aantal gereden kilometers op diesel daalde in vijf jaar tijd tot 13,2 miljard. In dezelfde periode steeg het aantal kilometers die in stekkerauto's werden gereden naar 2,6 miljard. Mensen die reisden voor hun werk, reden bij elkaar meer dan 25 miljard kilometer. Tussen 2018 en 2023 is het aantal kilometers in een elektrische auto vertienvoudig volgens het CBS. In 2018 reden zakelijke rijders nog het meest in een dieselauto, maar in vijf jaar tijd is het aantal kilometers in dieselauto's met driekwart gedaald. Ondanks de gestegen populariteit van elektrische auto's werd iets meer dan de helft van alle zakelijke kilometers vorig jaar afgelegd in een benzineauto.

Meerderheid bedrijven verwacht een terugkeer naar kantoor

Een ruime meerderheid van de bestuursvoorzitters van bedrijven wereldwijd verwacht binnen drie jaar een volledige terugkeer naar kantoor.

Van ruim 1.300 ondervraagde leiders denkt 83 procent dat het personeel weer alle dagen op kantoor gaat werken. Dat is een forse stijging ten opzichte van vorig jaar (64 procent). Dat meldt KPMG op basis van de KPMG CEO Outlook, het jaarlijkse wereldwijde onderzoek onder topbestuurders in het bedrijfsleven. Vooral oudere top-lijden lijken vaker terug te vallen op de traditionele manier van werken.

Ook is er een verschil tussen mannen en vrouwen. Van de vrouwelijke topbestuurders verwacht 78 procent een volledige terugkeer naar kantoor, tegenover 84 procent van de mannelijke leiders. Ook denkt een ruime meerderheid (87 procent) dat medewerkers die vaak op kantoor werken eerder in aanmerking komen voor salarisverhoging of promotie.

Veranderen van bedrijfsmodel loont

Bedrijven die hun businessmodel aanpassen, kunnen een productiviteitsgroei van 1,5 tot 8,5 procent realiseren. Dat concludeert PwC, op basis van data van 18 duizend bedrijven wereldwijd.

De onderzoekers concluderen dat als een bedrijf de manier verandert waarop het geld verdient, klanten bedient of nieuwe producten of diensten levert, de kans groter wordt dat het productiviteitsgroei realiseert. Een van de bekendste voorbeelden van een zogenoemde *Business Model Reinvention* is volgens PwC de manier waarop Netflix zijn bedrijfsmodel meerdere keren opnieuw uitvond. Het begon als bedrijf dat dvd's thuisbezorgde in de VS en evolueerde tot een van de bekendste streamingdiensten wereldwijd. Maar ook in Nederland zijn diverse voorbeelden te vinden, zoals DSM, Havenbedrijf Rotterdam, PostNL, TomTom en Wolters Kluwer.

"Bedrijven die hun bedrijfsmodellen veranderen, presteren beter dan bedrijven die dat niet doen", aldus hoofdeconoom Barbara Baarsma van PwC. "Uit onze analyse blijkt dat dit effect in de periode tussen 2019 en 2023 nog sterker is dan in de jaren daarvoor. Dat suggereert dat de druk op bedrijven om te innoveren en hun bedrijfsmodellen aan te passen steeds hoger is."

Veel werknemers vinden hun salaris niet passen bij hun waarde

Meer dan de helft (53 procent) van de werknemers in Nederland vindt het huidige salaris niet passen bij de mate waarop zij verantwoordelijkheid dragen, ervaring meebrengen en kennis in huis hebben. Maar één op de drie werknemers (31 procent) staat open voor een baan zonder salarisverhoging, als die functie maar goed bij hen past.

Een grote groep ziet het salaris wél als accurate weerspiegeling van de waardering voor hun werk, als het salaris 10 procent hoger ligt. Ook rekent 39 procent van de werknemers elk jaar op salarisverhoging, zonder dat daar een bijzondere prestatie of een promotie tegenover hoeft te staan. Dat blijkt uit onderzoek van recruitment-bureau Robert Half.

Het past bij de aanhoudend krappe arbeidsmarkt, waarin werknemers goed aanvoelen wat hun onderhandelingspositie is. Slechts 21 procent noemt het voltooiën van een opleiding of het op een andere manier verkrijgen van nieuwe vaardigheden als belangrijkste rechtvaardiging voor salarisverhoging. Minder dan één op de vijf vindt het consequent overtreffen van prestatiedoelen de belangrijkste reden.

Stijgende verwachtingen

Werkgevers zien met name bij de recente generaties stijgende verwachtingen ten aanzien van salaris en secundaire arbeidsvoorwaarden. "Het ziet ernaar uit dat jongeren hun plek op de arbeidsmarkt inmiddels goed kennen. Of dit echt leeftijdsgebonden is, of een bredere maatschappelijke trend weerspiegelt, moet de toekomst uitwijzen", aldus Robert Half.

Veel werknemers ervaren het hybride werkmodel of fulltime vanuit huis werken als positief voor de productiviteit. Als het erop aankomt, zou ruim één op de drie werknemers wel vaker naar kantoor gaan om kans te maken op promotie.

AI speelt steeds grotere rol bij fraude

Cybercriminelen zetten steeds vaker kunstmatige intelligentie in om complexe fraudepogingen uit te voeren. AI-gedreven fraude is inmiddels goed voor ruim veertig procent van alle gedetecteerde fraudepogingen in de financiële en betalingssector.

Een en ander blijkt uit het rapport *Battle Against AI-Driven Identity Fraud 2024* van Signicat, een digitaal identiteitsbedrijf. Volgens het rapport is bijna 30 procent van de AI-gedreven fraudepogingen succesvol. Ruim 42 procent van de gedetecteerde fraudepogingen worden inmiddels door AI aangedreven. De financiële sector heeft de afgelopen drie jaar een stijging van 80 procent in het aantal fraudepogingen gezien, mede door toegenomen gebruik van AI door fraudeurs. Toch heeft minder dan een kwart (22 procent) van de financiële instellingen actie ondernomen om passende fraudepreventiemaatregelen door te voeren.

Het rapport adviseert bedrijven om AI-gebaseerde detectiesystemen te implementeren, hun cybersecurity te versterken en meer samenwerking binnen de sector te bevorderen, om voor te blijven op nieuwe fraudetechnieken. Ook wordt het belang onderstreept van het opleiden van werknemers en het informeren van klanten, over nieuwe bedreigingen die AI met zich meebrengt rondom cybercriminaliteit.

Geen magie, gewoon yuki.

geenmagie.nl

yuki
bright accounting

Lekker werken

Dingen die de werkdag leuker maken.

Vervoer

Met een elektrische Panda lach je iedereen uit

Nog altijd is de Fiat Panda een praktisch en voordelig doosje op wielen. De nieuwe Grande Panda is groter dan de oorspronkelijke, maar nog wel herkenbaar en praktisch. Verkrijgbaar in elektrisch of hybride, maar als assistent-accountant rijd je elektrisch, dus praten we alleen daarover. Met een 113 pk sterke elektromotor, die zijn energie haalt uit een 44-kWh accu, kom je maximaal 320 kilometer ver. De topsnelheid is net genoeg om te kunnen doorrijden: 132 km/h. Leuk is de in de neus geïntegreerde 7 kW-laadkabel. Snelladen kan met maximaal 100 kW. De basisuitvoering heeft airco, een 10,25-inch multimediascherm, ledverlichting, cruisecontrol en lane keeping assist. Prijs: € 25.990, nog zonder SEPP-subsidie. Op naar de dealer dus!

fiat.nl

Vliegen

Voorraadcontrole van bovenaf

Wij kennen heel verstandige mensen die tegenwoordig verslaafd zijn aan het spelen met hun drone. De wereld van boven zien blijft immers fascinerend. Ook handig bij het veldwerk van accountants en veel leuker dan achter dat bureau met die checklist. De nieuwe DJI Neo is een kleine drone die toch alles kan. Hij maakt haarscherpe video's in 4K-resolutie en dankzij de propellerbeschermers vlieg je op een veilige manier. Besturen kan via je smartphone of je kiest de Fly More Combo, met afstandsbediening en twee extra accu's. De basisversie kost maar € 199. Dan liever de lucht in.

dji.com/nl/neo

Strik

Ober!

Wie in Londen "smoking" zegt, krijgt hooguit een vuurtje aangeboden. Maar voor een beetje knappe eindejaarsviering na een jaar keihard afvinken, gaat er natuurlijk niks boven een knappe tuxedo of dinner jacket. Goed, je zult een keer voor de ober worden aangezien, maar als geheel voel je je toch een beetje de James Bond onder de auditors. Bijvoorbeeld met deze Navy Tailored Fit Lazio Tuxedo van SuitSupply. Gemaakt van pure S110's wol "by Vitale Barberis Canonico", oefen dat zinnetje alvast. Prijs € 548, nog zonder shirt, strik of schoenen. Nee, even geen sneakers!

suitsupply.com

Op vrijdag 12 juli 2024 legde Romée Bogaars (28) als accountant de beroepseed af, in het bijzijn van haar echtgenoot die ook RA is. "Het is een mooi beroep waar je ontzettend veel kunt leren, zowel persoonlijk als vakinhoudelijk."

'HET IS EXTRA BIJZONDER DAT WE NU BEIDEN MET TROTS DE TITEL MOGEN DRAGEN'

Wanneer besloot je om accountant te worden?

"Op de basisschool riep ik al dat ik later graag accountant wilde worden. De partner van mijn moeder was accountant, hij deed 'iets met cijfers', dat sprak mij als klein kind al aan. Op de middelbare school bleek mijn talent te liggen bij de vakken economie, management & organisatie en wiskunde. Uiteindelijk was de studiekeuze accountancy voor mij een logische stap. Al een aantal jaren ben ik als ambassadeur voor de NBA betrokken bij de 'Impact Challenge'. Hiermee hoop ik middelbare scholieren en studenten op de hogeschool of universiteit te kunnen inspireren voor het accountancyvak, met mijn verhaal en enthousiasme. Het is een mooi beroep waar je ontzettend veel kunt leren, zowel persoonlijk als vakinhoudelijk."

Hoe was het om de beroepseed af te leggen?

"De beroepseed viel samen met het ophalen van het diploma bij de NBA. Ik ben trots dat ik, na een lang studietraject van ruim tien jaar, in het bijzijn van mijn man en familie het traject mocht afsluiten. We hebben er samen een feestelijke dag van gemaakt. Mijn man is ook RA, daardoor weet hij dat het een zwaar studietraject was. Het is extra bijzonder dat we nu beiden met trots de titel mogen dragen."

Waar werk je en wat maakt je functie daar bijzonder?

"Ik werk als manager financial reporting bij AS Watson. Voor de meeste mensen geen bekende naam, maar het is wereldwijd de grootste internationale health & beauty retailer.

Moedermaatschappij van onder andere ICI Paris XL, Kruidvat en Trekpleister. Daarnaast hebben ze een groot aandeel in het buitenland, onder andere in Azië. Mijn functie is dynamisch, naast mijn financiële taken heb ik ook een belangrijke rol bij de implementatie van de CSRD. Ik werk in een groot internationaal bedrijf, waardoor er interessante vaktechnische uitdagingen liggen. Ik heb pas enkele maanden geleden de overstap gemaakt van de accountancy naar het bedrijfsleven, maar merk dat de kennis die ik opdeed als RA heel waardevol is. Ik heb in mijn functie veel contact met de externe accountant, het is interessant om aan de andere kant van de tafel te zitten. Ik werk ook veel samen met professionals van andere landen waar deelnemingen zijn gevestigd, ook dat is bijzonder leerzaam om te zien, onder andere hoe de cultuur en werkwijze er elders aan toe gaan. Recent liep ik een dag mee in het distributiecentrum, daardoor gaat mijn werk meer leven en zie ik een groot deel van onze *own operations* waarover we in de CSRD gaan rapporteren. Ik zie nu veel meer het totale plaatje in de retail. Als ik een Kruidvat-filiaal binnenloop in mijn vrije tijd, kijk ik met een heel andere blik naar de winkel."

Wat zie je jezelf over tien jaar doen?

"Ik ben erg ambitieus en zag de afgelopen periode dat de toekomst zich niet laat plannen, het is afhankelijk van wat op je pad komt. Ik ben recent de accountancy uitgestapt, iets wat ik een jaar geleden niet voor mogelijk hield. Ik wil me graag blijven ontwikkelen, op dit moment liggen daarvoor nog voldoende kansen bij mijn huidige werkgever. Wie weet wat de toekomst brengt. Mijn leidinggevende werkt al twintig jaar bij het bedrijf en had verschillende financiële functies. Wellicht treed ik ooit in zijn voetsporen." ←

De NBA nam weer bij heel wat nieuwe collega's de beroepseed af.

Op 6 september 2024 legden 23 geslaagden de eed af:

Rob Aalten, Mart van Angelen, Abdelmalek Baddouri, Oussama Bekkaoui, Jeffrey Benschop, Robbert van den Broek, Winggit Cheung, Max Coppus, Julia Côte, Dirk-Jan Dekker, Mustafa El Majid, Yoei Essers, Iris Goossens, Melvin Gortzak, Rafael Hakobjan, Dennis de Jong, Bas Mengerink, Linda Ramzy, Wouter van Roonwijk, Muriël Soethof, Bart van der Vlist, Leroy Vreeken en Dymphy Wennekers.

Op 13 september 2024 legden 26 geslaagden de eed af:

Dittgher Aarsen, Luuk van den Berg, Radia Bousselmame, Zhi Kwan Cheung, Sam Dijkshoorn, Roel Dolders, Emiel van den Elsen, Jeroen de Gouw, Sven van Grieken, Pauline van der Ham, Renate Hanemaaijer, Martijn op 't Hof, Erik Hoogenboom, Felix van der Kaaden, Cecile Klaassen-van den Broek, Thijs Krouwel, Linda Kuiper, Jesse Olde Monnikhof, Max Oostelbos, Thomas Pulles, Marijke Tijsma, Rob van der Vegt, Marcel Visser, Frédérique Vogelij, Bert-Jan Westerink en Rajesha Willems.

Op 20 september 2024 legden 27 geslaagden de eed af:

Esra Bahadir, Arjen Beunen, Danny Bos, Harmen op den Brouw, Eva Dijkkamp, Dieddier Geijts, Levi Hamerslag, Don IJsselstein, Lars Kortleve, Tim Lin, Max Maarsingh, Dennis Maas, Laurens Mesuere, Tom van Niehoff, Jeroen Nooijens, Ilse van den Oord, Robin Pathuis, Basant Pherai, Bas Roerink, Dennis de Rooij, Martin Schokker, Henry Snippe, Cyriel van Sonsbeek, Jesper Spoolder, Jasper Strijker, Harun Topal en Antoine van der Zanden.

Op 27 september 2024 legden 25 geslaagden de eed af:

Hidde van Beusekom, Matthieu Bos, Arjen van den Brink, Ramon van Deursen, Bob van den Dikkenberg, Vincent van Egeraat, Nicole Eppingbroek, Anna Glazener, Romy Grauwman, Melissa den Hollander, Salina Hu, Kareem de Jong, Maarten Joost, Danny Kuiper, Stephan Mullenders, Henna Pabbi, Emma Pennings, Steyn Schouten, Rowie Simons, Tim Snoeck Henkemans, Martijn Swartjes, Anika Syed, Jim van Vliet, Meindert Wenting en Ilias Zaghdoud.

Op 4 oktober 2024 legden 21 geslaagden de eed af:

Emre Aykan, Cheryl Dijk, Floris Dijkers, Cees-Pieter Dronkers, Celine Hagreis, Clara Hellinga, Suzan Henrich, Anoushka Kamta, Alice Koerts-Velting, Conri Kotze, Rutger Langius, Thomas Lindenhovius, Sanne Renzenbrink, Guusje de Rijk, Roy Saatrube, Hernan Sanchez, Kevin Schuts, Sofie Tibben, Kathrina Ty, Maurits Voortman en Mariska de Wit.

Op 11 oktober 2024 legden 23 geslaagden de eed af:

Sibel Akbulut, Rozanne Bakker, Jorrit Bijker, Hafsa Boatia, Lotte Doeleman, Willem Faassen, Fransinda Geers, Jean-Krijn Geldenhuys, Marieke Haans, Stijn Heideman, Rick Imminkhuizen, Timo Janssen, Maarten Klijsen, Veatriki Maria Makri, Stefan Mastoridis, Manon Muihlenburg, Joshua Pallencaöe, Frank Valley, Michaëla van Velthuisen, Eveline Veltmans, Tom Verschoor, Tom Wijgerse en Malika Yougil.

Op 18 oktober 2024 legden 25 geslaagden de eed af:

Stefan van Bijsteren, Chiel Boessenkool, Joep Dams, Nicole Drost, Lucia Garcia Jaramillo, Myrthe Gielen, Gerhard de Graaf, Rik van Groenendaal, Stijn ter Horst, Manon de Jager, Mohammed Karbijha, Noelle Klijnman, Niels van Leeuwen, Wibren van der Molen, Joost van de Moosdijk, Dennis Mulder, Melvin Partouns, Ruben Roeterink, Steven Stroo, Olga Thiele, Kristel Valk, Niek Vegter, Matthijs Versaavel, Jade van der Wilt en Petra de Wit.

Op 25 oktober 2024 legden 24 geslaagden de eed af:

Loes Aendekerk, Jasper Bodaan, Jasper Bruin, Rianne Bruinsma, Ludo Gulikers, Mark Heemskerk, Celina Honings, Aatish Jageswar, Etienne Knols, Ralf van de Laar, Merel Ligthart, Jurre van Loon, Olga Lukashenko, Laisa Noij, Kim Oosterbaan, Marieke van Rijn, Maxime Schriel, Whitney Steman, Siu Chung Tang, Tim Treuren, Ruben van Velzen, Hugo Waltheus, Carli Wubben en Mette Yeşil.

Op 1 november 2024 legden 26 geslaagden de eed af:

Chelsea Beekmans, Carola Buijs, Joris Claus, Martijn Doornbos, Myrthe Griede, Ayoub Jali, Quinty Koelemij, Lisette Koers, Huibert Jan van der Linden, Melvin Loogman, Niels Luiten, Kyra Maes, Henk-Jan Olthof, Nick Omes, Erik van Oosterwijk, Robin Pieterse, Dirk Jan Pruntel, Kaylee Ram, Rianne Reus, Luc Scheffer, Arjan van Tiggele, Bart Verkaaik, Lisanne Versluis, Kimmy Wong en Qin Xia.

Op 8 november 2024 legden 23 geslaagden de eed af:

Sjoerd van Aalst, Salama Alioua, Mohammed Al-kaisi, Winfred Broekhuijsen, Toinette del Castello, Kirsten Eummelen, Gerlof de Jager, Esra Kaya, Enzo Lemmens, Zeliha Özcan, Niels-Jan Qualm, Michelle Reuvers, Lars Robben, Erik Sprang, Stivin Taylor, Kenny Theunissen, Sjors Trepels, Tom van Trijp, Daniël Vaupell, Rik Wetzels, Stevan Winkels, Adriaan de Wit en Lars van Zanten.

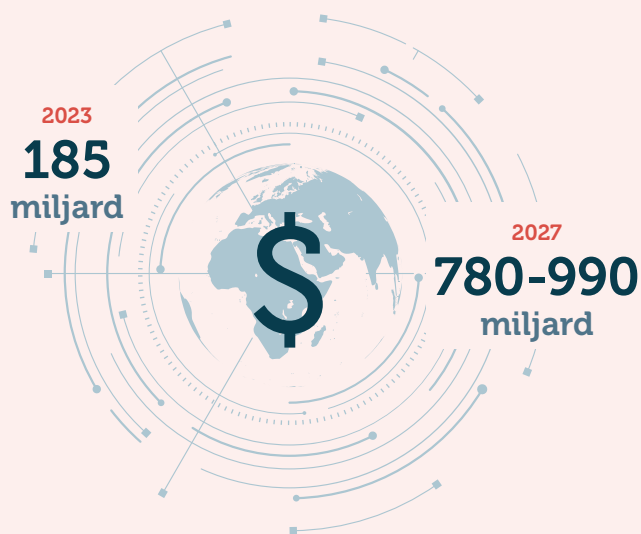
Zeven nieuwe collega's hebben online de beroepseed afgelegd:

Koen Oud (16 september), Bas Duijnsteek (18 september), Paul Verheul (18 september), Rens Pieper (26 september), Jan Zimmermann (16 oktober), Wouter van Zijlen (24 oktober) en Kishan Royer (4 november).

BECIJFERD: ARTIFICIAL INTELLIGENCE

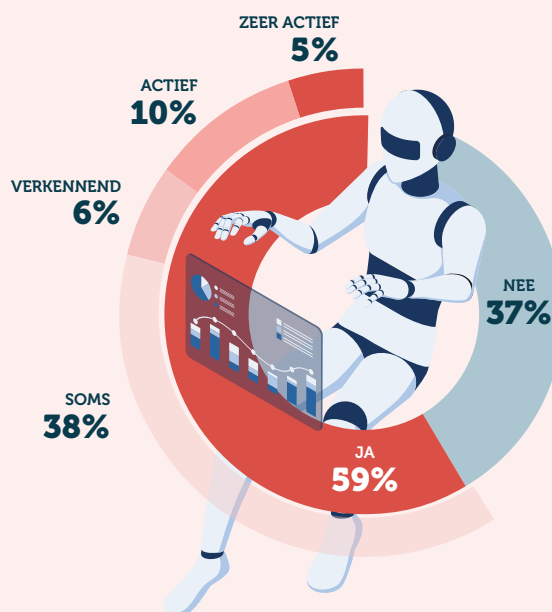
De meerderheid van de bedrijven in Nederland gebruikt nog geen kunstmatige intelligentie (AI) in hun bedrijfsvoering. Tegelijk is AI overal, zo lijkt het. De wereldwijde markt voor AI groeit jaarlijks met tientallen procenten en gaat binnen enkele jaren richting een waarde van bijna 1 biljoen dollar, menen experts. Ondertussen zetten cybercriminelen steeds vaker kunstmatige intelligentie in om complexe fraudes uit te voeren.

Waarde wereldwijde markt AI-producten en -diensten

Bron: Bain & Company.

Gebruik AI door internationaal handelende Nederlandse bedrijven

Bron: RVO, Handelsmonitor 2023, enquête onder 1024 internationaal actieve Nederlandse ondernemers.

Adoptie van AI onder werknemers in 9 West-Europese landen

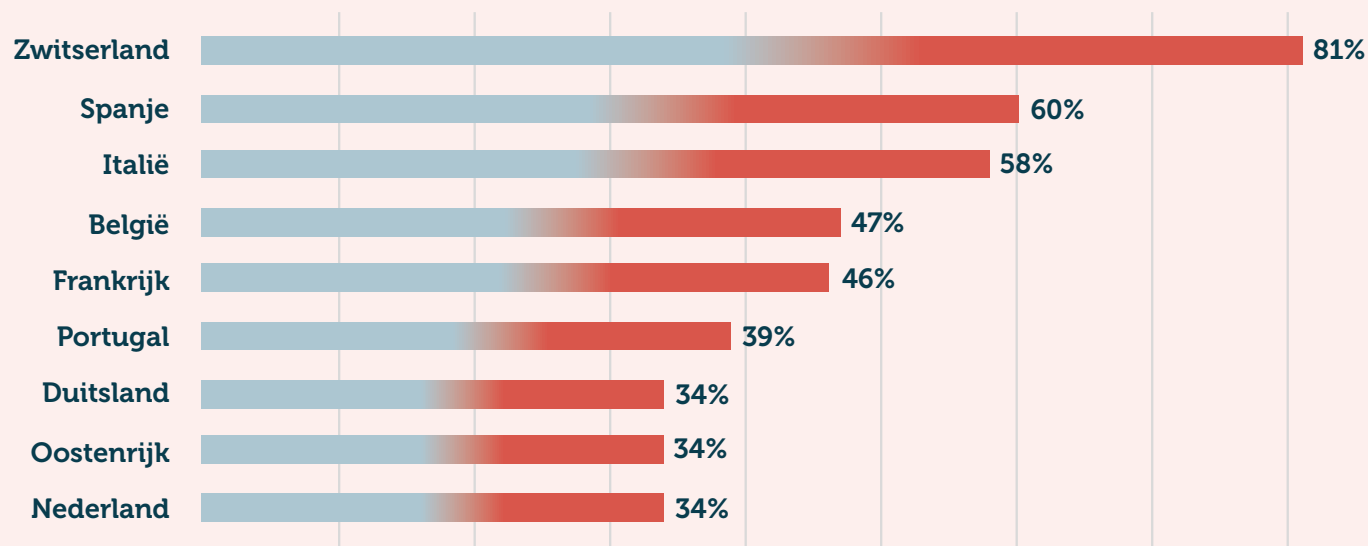
1. Spanje - 84%
2. Zwitserland - 82%
9. **Nederland - 66%**

Bron: EY European AI Barometer 2024, enquête onder 4.741 managers en werknemers.

Geen of beperkte restricties op werken met AI-programma's in 9 West-Europese landen

1. Zwitserland - 73%
2. Spanje - 63%
7. **Nederland - 51%**
9. Duitsland - 42%

Verbeterde bedrijfsresultaten geboekt door inzet AI

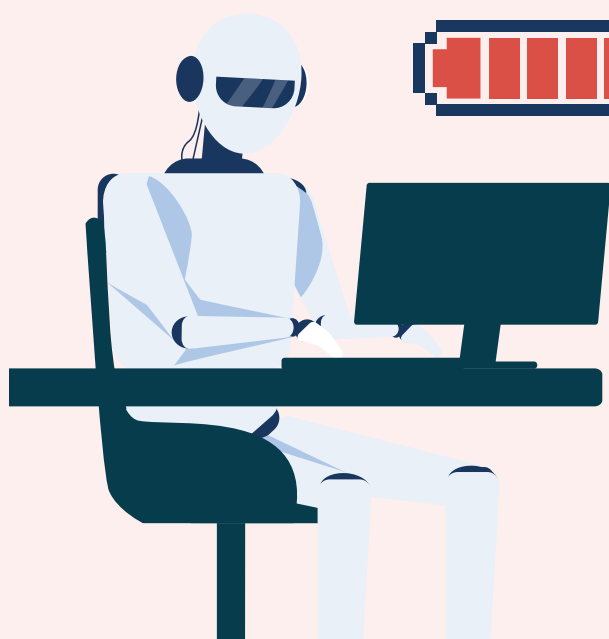
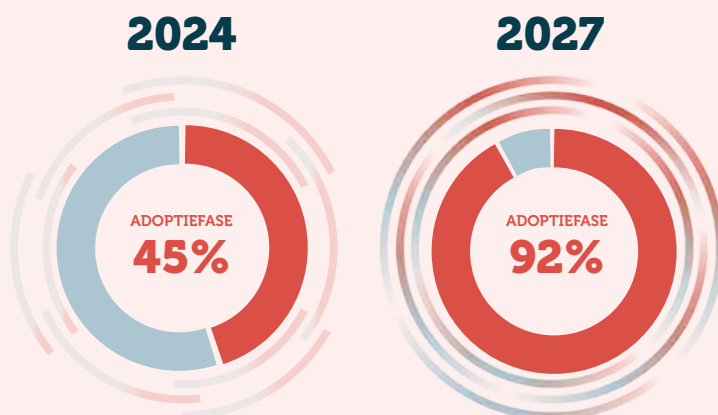

Bron: EY European AI Barometer 2024, enquête onder 4.741 managers en werknemers; bewerking redactie.

Gebruik AI in financiële verslaggeving in Nederland

■ Adoptiefase ■ Planning- en pilotfase

Bron: KPMG, wereldwijd onderzoek onder leidinggevendenden, 100 Nederlandse respondenten.

AI-gedreven fraudepogingen in de financiële en betalingssector

■ % fraudepogingen waarbij AI wordt gebruikt

Bron: Signicat

DOSSIERFLOW VOOR ACCOUNTANTS

ALLES OP ÉÉN PLAATS EN EEN GESTROOMLIJND PROCES

Als accountant op één plaats al je gegevens voor een proces, bijvoorbeeld voor de jaarrekening of een aangifte, opvragen en bewaren. En precies het overzicht houden over waar jij, je collega's en je klanten staan. DossierFlow van Wolters Kluwer stroomlijnt het uitvraagproces en verzamelt alle data op één plek. "Dit levert tijdswinst op. Het gebruik van DossierFlow helpt kantoren om 2 uur per jaarverslag te besparen."

Gegevens komen via verschillende kanalen en personen binnen, als het al binnenkomt. Allemaal spreadsheetbestanden die her en der in het accountantskantoor op servers rondslingeren...

Merel Kloots

Onduidelijkheid omdat gegevens van klanten nog ontbreken om een proces netjes af te handelen... Of de weg kwijt in wat er nu precies nog moet worden aangeleverd en daardoor een deadline missen. Auw. En is die gegevensuitwisseling tussen het kantoor en de klant wel beveiligd? Want, eerlijk gezegd, e-mail is niet de meest veilige vorm van communiceren.

"Met DossierFlow zijn dat soort problemen verleden tijd", zegt Merel Kloots, Senior Product Manager bij Wolters Kluwer. "We zijn samen met accountantskantoren opgetrokken om deze workflow- en productiviteitstool te bouwen. Daarin zijn er diverse sjablonen beschikbaar waarmee je gegevens bij je klanten kunt opvragen en eenvoudig met je collegateamleden, ook in de niet-accountancyhoek, en je klanten kunt samenwerken. We werken nu samen met kantoren aan een basisvragenlijst rondom ESG. Dit is

een zeer handige uitbreiding van het systeem."

OPZETTEN NAAR EIGEN INZICHT

Er zijn bijvoorbeeld sjablonen voor boekhoud- en auditprocessen, maar ook voor belastingaangiftes, WWFT en jaarrekeningen. Clement Jongejan, Head of Product Management: "Die kant-en-klare sjablonen kun je gebruiken. Maar je kunt ook templates kopiëren en aanpassen. Of van scratch af aan je eigen sjablonen maken in de tool en die opzetten naar eigen inzicht. Daarmee zorg je voor een volledig en accuraat dossier per klant op basis van een gestandaardiseerde lijst met vragen naar gegevens. Dat met een prettige en duidelijke gebruikservaring. Daarbij kun je precies zien wat er al wel en niet is gedaan en waar het dossier in de tijd staat." Kloots: "Je hebt dan ook een audit trail waarmee je kunt laten zien welke werkzaamheden je hebt verricht en wat je nog van

de klant verwacht. Dat biedt overzicht en controle. Omdat het een eensluidende aanpak is, kunnen medewerkers ook makkelijker elkaars werk overnemen."

VEILIGE UITWISSELING MOGELIJK

E-mail kan onderschept en aangepast worden. Het platform DossierFlow maakt een veilige uitwisseling mogelijk. Jongejan: "Gegevens worden altijd veilig verzameld en gedeeld. Het systeem kent meerdere lagen van beveiliging. Het heeft tweefactor-authenticatie, het is AVG-proof en is compliant aan SOC2. Dat laatste wil zeggen dat we strikte procedures hebben ingericht voor informatiebeveiliging en privacy-beveiliging." In een dashboard kan de accountant precies zien waar in het proces de werkzaamheden zich bevinden. Kloots: "Dat is het centrale punt voor overzicht en voor het aanmaken van vragenlijsten. Je kunt er ook zien welke taken voor die dag moeten gebeuren en welke acties er nog openstaan. Bij jezelf, maar ook bij collega's of bij de klant. Die drie partijen kunnen documenten veilig uploaden en veilig gegevens aanleveren. Daarmee heb je minder dat je heen en weer hoeft te communiceren. Je kunt ook snel een instructie, notitie, opmerking, uitnodiging of herinnering toevoegen. Daar kun je dan weer een deadline met een vervaldatum of een automatische herinnering aan hangen. Zo krijg je precies op tijd een reminder."

MAKKELIJK IN GEBRUIK TE NEMEN

Dat alles in de look and feel van het accountantskantoor. Jongejan:

"Die kantoorbranding kun je toepassen in de sjablonen. Dat staat zeer professioneel. Daarnaast is het een zeer gebruiksvriendelijk en modern vormgegeven tool." Vele accountantskantoren werken al met het programma. Zij gebruiken DossierFlow onder andere voor de audit, de prepared by client-lijst, de inkomensbelasting, de maandafsluiting, de jaarrekening, de vennootschapsbelasting, bij vraagposten, voor ESG, klantenboarding en de WWFT. "Voor al die onderdelen hebben we standaardsjablonen beschikbaar", aldus Kloots.

AI-GESTUURDE VERWERKING GEGEVENS

Wolters Kluwer blijft samen met accountantskantoren DossierFlow verder ontwikkelen. "We onderzoeken nu samen met hen de mogelijkheden voor AI-gestuurde verwerking van gegevens en documenten. Denk aan het beoordelen van de juistheid en compleetheid van een dossier of de ondersteuning bij gerichte verwerking van specifieke gegevens of het hele dossier. Let wel, daar zijn we nog mee bezig. Maar uit dat ontwikkelingstraject komen hoopvolle geluiden."

Kortom, met Dossierflow gebruik je een efficiënte oplossing voor gegevensverzameling. Kloots: "Het stroomlijnt je proces en het vergroot de nauwkeurigheid van je dienstverlening." In de praktijk zien wij een tijdsbesparing tot 70 procent in het aanleverproces. Daarmee houd je meer tijd vrij om de diepte in te gaan met je klanten of te groeien als kantoor"

Clement Jongejan

ACCOUNTANTSKANTOREN: "TOOL IS PURE WINST"

Accountantskantoren reageren enthousiast op de tool. "Op deze manier kunnen we de continuïteit van het proces voor onze klanten beter waarborgen. Dat allemaal omdat de gegevens en het proces vanuit één plaats te benaderen zijn. Deze is voor iedereen altijd toegankelijk is. Dat is pure winst." Een ander kantoor: "Dit bespaart ons 55 minuten per klant om het proces te starten." Weer een andere accountant: "Ik vroeg laatst de klant om feedback. Maar die gaf aan: 'Waarom vraag je dat? De gegevens zitten allang in het systeem.' Zo snel ging het." Als laatste: "De mogelijkheid om zelf sjablonen te ontwikkelen voor onze eigen processen van gegevensverzameling, is een game changer."

BRONNEN

Cultuurbeïnvloeding

Er zijn ondertussen meer dan genoeg boeken en nieuwsberichten over cultuur, een foute cultuur, normoverschrijdend gedrag etc. Het aantal voorbeelden is de afgelopen jaren tot een bedroevend hoog niveau gestegen. Ook in de accountancysector staat de cultuur in het middelpunt van de belangstelling en ook dat is - eerlijk is eerlijk - niet ten onrechte.

Maar daadwerkelijk een effectieve cultuurverandering bewerkstelligen, dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Straathof biedt geen panklare oplossing maar beschrijft de inspanningen en resultaten van zijn jarenlange onderzoeken en werken met cultuurtrajecten. En hij pakt de zaken grondig aan. Hij beschrijft en definieert eerst wat 'cultuur' eigenlijk is.

Vervolgens wordt in een toegankelijke schrijfstijl alles behoorlijk systematisch afgepeld: begrippenkaders voor cultuurbeschrijvingen,

cultuurproblemen en cultuurverandering. En de grootste gemene deler? Die is eigenlijk weinig verrassend. Cultuur heeft bijna altijd met gedrag te maken; gedrag van individuen, groepen, organisaties, leidinggevers. En een verandering in gedrag, neemt u daarvoor maar een lange adem mee. Laten we dat in onze eigen sector ook maar niet vergeten.

Biedt dit boek alle antwoorden? Lastig te zeggen, maar het gaat in elk geval een stuk dieper dan de zoveelste verplichte studiemiddag voor het hele personeel met de vraag- en antwoordsessie van de cultuurconsultant. Weggegooid geld zou Straathof ongetwijfeld zeggen. Maar dit boek zeker niet. Uitermate gedegen en nuttig.

Alex Straathof, *Cultuurbeïnvloeding*, Eburon 2023, ISBN 978 94 6301 462 5

De Kesslers

Niet direct een familienaam die veel bellen doet rinkelen, maar dat hoeft ook niet om een mooi boek op te leveren.

Diverse Kesslers stonden aan de basis van twee grote ondernemingen: Koninklijke Shell en Hoogovens. Indertijd gezien als pareltjes van de Nederlandse industrie en koopmansgeest maar inmiddels - langs de lat van duurzaamheid en milieu - scoor je weinig bonuspunten meer met deze industrieën.

Deze dikke pil is niet direct een geschiedschrijving van beide ondernemingen, maar heeft de focus op een familiechroniek van drie generaties met veel aandacht voor persoonlijke lotgevallen, levensloop en carrières. Koch heeft hierbij ook altijd oog voor de bredere maatschappelijke context en op deze manier is het ook een interessante

beschrijving van de sociaal-culturele en economische omstandigheden en ontwikkelingen in de beschreven tijden.

Maar let op; die bredere maatschappelijke context is wel de context uit die tijd. Dus er komen meer dan genoeg voorbeelden voorbij waaruit de blanke familie Kessler - en de overige gegoede burgerij uit die dagen - vanzelfsprekend redeneerden en handelden vanuit hun overtuiging dat de Westerse blanke mens het echt wel beter weet. Dat moet je als lezer toch echt even 'in de tijd zien', uiteraard zonder dit goed te praten.

Desalniettemin, als geschiedschrijving van een ondernemende familie een prima boek.

Jeroen Koch, *De Kesslers - een familie-geschiedenis in olie en staal*, Boom 2023, ISBN 978 90 2446 415 9

Take a good look

Deze valt in de categorie *and now for something completely different...* Maar het is niet alleen *funny* in de beste Monty Python-traditie, het is zeker serieus.

Er zitten veel meer spieren en spiergroepen in het gezicht dan de meeste mensen zich realiseren. Als je goed kennis hebt van de bewegingen die wenkbrauwen, oogleden, mondhoeken etc. kunnen maken, dan kun je daarmee volgens Ilgen niet alleen de gemoeds-toestand van de persoon op dat moment afleiden, maar zelfs conclusies trekken over de persoonlijkheid zelf. Dan kun je dus een echte *mindreader* worden.

Dat is nogal wat, maar Ilgen beargumenteert het goed. Als onderhandelaar en mediator zit hij in zijn professionele carrière al te vaak tegenover gesprekspartners die niet altijd het achterste van hun tong laten zien. En dan is kennis van de gezichtsuitdrukkingen maar wat handig. Hij heeft hiervoor een methode ontwikkeld die wetenschappelijk is gevormd. Of dat echt zo zwaar mag worden aangezet laat ik graag aan de lezer, maar in elk geval zijn de vele illustraties en foto's van wenkbrauwen en monden etc. een prima combinatie met de vlot geschreven tekst. En het levert behoorlijk wat inzicht op om niet enkel andere personen beter te kunnen beoordelen, maar ook om zelf wat steviger een gesprek in te gaan. Dat is altijd handig.

Herman Ilgen, *Ik heb jou wel door* - wat gezichtsuitdrukkingen zeggen over persoonlijkheid, Haystack 2023, ISBN 9789461265777

Leuker kunnen we...

Dit intro zou genoeg moeten zeggen. Jawel, een boek over belastingen specifiek geschreven voor een (startende) ondernemer.

Sowieso wil je eigenlijk niet te veel tijd besteden aan belastingen en gelukkig spreekt dit boek voor zich. Simpelweg zeer toegankelijk geschreven en met veel praktijkvoorbeelden, lijstjes en uitleg van termen en afkortingen. 'Buitengewoon eenvoudig' is misschien iets te ambitieus maar dit boek komt een eind in de richting.

Erwin Gierman, *Het buitengewoon eenvoudige belastingboek*, ISBN 978-94-6511-059-2

ELLY'S BOEKBLOG

Een immense wereld

Er is niets zo effectief om de natuur te beschermen, als de liefde voor die natuur te vergroten. En precies dat doet dit immens leuke en interessante boek: *Een immense wereld* van Ed Yong. Niet met mooie foto's van exotische landschappen, maar met smeulende details over de exceptionele zintuigen van bekende en onbekende dieren.

Olifanten navigeren op geuren en hun herinneringen zijn ook op geuren gebaseerd. Slangen gebruiken hun tong en de twee punten ervan bepalen waar de geur vandaan komt. Muggen proeven net als wij ... maar met hun voetjes en een meerval met zijn hele huid. St Jacobsschelpen hebben tientallen ogen, niemand weet waarom. Wij kunnen zo'n tienduizend (honderd kwadraat) kleuren onderscheiden, de bidsprinkhaankreeft honderd tot de elfde macht. Waarom zoveel? We weten hoe kleuren werken, maar dat weten we niet. En zo gaat het boek verder, met prachtige beschrijvingen van wetenschappelijke onderzoeken, achtergronden van de onderzoekers en veel liefde voor de onderzochte dieren, waarvan velen een naam en bijzondere karaktertrekken hebben. We lezen over pijn voelen, over temperatuursensoren bij de dertienstreepgrondeekhoorn en de vuurkever, over trillingen en stromingen met biltrilwedstrijden van kikkers en zanddrummende wenkkrabben. Over zingende muizen en over elektriciteit opwekkende vissen. Over echolocatie en elektro-locatie, over schildpadden die navigeren met de magnetische velden van de aarde.

Zoveel dieren die kunnen zien wat wij niet zien, voelen wat wij niet voelen en zintuigen hebben waarvan we de werking nauwelijks begrijpen. We begrijpen dus ook onze wereld niet volledig. Ondertussen veranderen we hun leefomgeving en de dieren passen zich aan of sterven uit. Of we eten ze op en zullen we nooit weten waarom St. Jacobsschelpen zoveel ogen hebben.

Ed Yong, *Een immense wereld*, Atlas Contact, 2022, ISBN 9789045044200

Elly Stroo Cloeck schrijft recensies en samenvattingen van managementboeken, te vinden op 1001managementboeken.nl.

Accountantsdag 2024 geeft veel aandacht aan duurzaamheidsverslaggeving

Tijdens de plenaire opening van de Accountantsdag 2024 in Leusden ging het vooral over het grotere economische perspectief. Duurzaamheidsverslaggeving kreeg tijdens de dag een prominente rol.

“We zijn beland in een wereld waarin vertrouwen een schaars goed is en daarom wordt u als accountant steeds relevanter”, stelde dagvoorzitter Rens de Jong bij de opening van de dag in het AFAS Theater in Leusden. Iets wat door NBA-voorzitter Kris Douma werd bevestigd. “De huidige samenleving zit vol met vragen en accountants moeten vertrouwen toevoegen.” Bij het oplossen van heel veel maatschappelijke problemen hebben we ondernemingen nodig, aldus de voorzitter. “En dat gaat niet werken als mensen denken dat bedrijven niet betrouwbaar zijn.”

Duurzaamheid

Duurzaamheid is duidelijk een prominent thema op de agenda van het beroep op dit moment. VNO-NCW-voorzitter Ingrid Thijssen benadrukte daarbij ook de cruciale rol van bedrijven en waarschuwde voor een overdaad aan regelgeving rondom duurzaamheidsrapportages. Het draag-

vlak voor de CSRD wordt geschaad door de rapportagelast en de richtlijn schiet zo zijn doel voorbij, aldus Thijsen. Accountants spelen hierbij een belangrijke rol. “Geef feedback over wat er anders moet.”

Hoogleraar Arnoud Boot bekritiseerde de neiging om anno nu alles een crisis te noemen. “Normaal beleid is daardoor niet meer mogelijk”, waarschuwde hij. En structurele economische verbeteringen kunnen niet in twee jaar, dat kost tien jaar of meer. “Maar leg dat maar eens uit aan de politiek.”

Cultuur moet je doen

“Waarom ben ik zo blij met mijn eigen accountant? Omdat hij zich in mij

verdiept en me bevraagt over de zorgen waarmee ik rondloop”, stelde psycholoog en bedrijfskundige Arend Ardon in het plenaire slot van de dag, na de reeks deelsessies. Cultuur moet je vooral doen, stelde hij. “Grootschalig cultuuronderzoek leidt nooit tot cultuurverandering in een organisatie.” Dagvoorzitter Rens de Jong sprak daarna met PwC-bestuursvoorzitter Agnes Koops, bestuursvoorzitter Eric Hutten van Moore MKW en Mark Vaessen, voorzitter Accountancy Europe. Er verandert veel in het beroep, aldus Koops, “maar wat blijft is een audit doen die de toets der kritiek kan doorstaan”. Vaessen pleitte voor een bredere instroom voor het vak, die is nu nog te eenzijdig vanuit economiestudies. “Jongeren hebben veel keus. Is het beroep wel aantrekkelijk genoeg?”

Impact maken

NBA-voorzitter Douma wees in de afsluiting op het vele werk dat accountants wacht rondom thema's als digitalisering en de CSRD. Hij benadrukte de meerwaarde van het vak. “Waar kun je beter impact maken dan als accountant?” Via Accountant.nl is uitgebreid over het programma verslag gedaan, inclusief de deelsessies.

NBA-brochure over ESG-fraude en greenwashing

De NBA heeft een brochure uitgebracht over ESG-fraude en greenwashing. "Hoe gaan we daar als accountants mee om?", is de centrale vraag die in de publicatie wordt besproken.

Veel ondernemingen worden via de Europese Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) op korte termijn verplicht om te rapporteren over een breed scala aan duurzaamheidsonderwerpen; grote beursfondsen moeten dat al doen vanaf het boekjaar 2024. Daarbij kunnen organisaties druk voelen om te rapporteren dat zij een positieve bijdrage leveren, of zich positief ontwikkelen op dit gebied. Mogelijk willen zij zich ook commercieel kunnen onderscheiden met duurzaamheidsclaims bij hun producten of diensten.

ESG-fraude

Hierdoor neemt de kans toe dat accountants te maken krijgen met 'ESG-fraude'. Ook worden organisaties steeds vaker beschuldigd van *greenwashing*, wat een verschijningsvorm van ESG-fraude kan zijn. Bij fraude in de context van de controle van een jaarrekening richt de accountant zich op frauduleuze (financiële) verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa. ESG-fraude (environment, social en governance) heeft met name betrekking op frauduleuze verslaggeving, stelt de publicatie.

Rol accountant

Het is belangrijk dat accountants zich bewust zijn van het risico van ESG-fraude bij het uitvoeren van hun werkzaamheden en dat zij daarbij een professioneel-kritische instelling hebben. Met de publicatie wordt beoogd het gesprek te starten over hoe accountants en andere stakeholders fraude binnen het ESG-domein definiëren en om handvatten daarbij te bieden. De brochure bevat behalve definities, een overzicht van wet- en regelgeving, risico's en rode vlaggen, ook de voorgestelde handelwijze voor een accountant bij het aantreffen van ESG-fraude of het vermoeden daarvan. De uitgave is beschikbaar via nba.nl.

NBA presenteert interviewserie 'Getekend'

De NBA publiceert dit najaar een serie diepte-interviews met accountants die midden in de vuurlinie hebben gestaan.

De videoserie 'Getekend' probeert de gesprekken over beroepscultuur te verdiepen en accountants te inspireren met praktijkverhalen over persoonlijke dilemma's. In de eerste afleveringen spreekt interviewer en tv-presentatrice Janine Abbring met voormalig Vestia-accountant Piet Klop en intern accountant Thijs Smit van Ahold en SNS REAAL.

De interviewreeks 'Getekend' maakt deel uit van het programma Beroepscultuur van de NBA. Dat programma beoogt een eenduidige visie op de toekomstbestendige beroepscultuur te formuleren en te stimuleren bij accountantskantoren en accountants. In de interviewsreeks verschijnen ook interviews met voormalig Econcern-cfo Leo Epskamp en PwC-partner Jacobina Brinkman. De interviews zijn te bekijken via het YouTube-kanaal van de NBA.

Jaarverslag Raad voor Toezicht

De Raad voor Toezicht van de NBA toetste in het toetsingsjaar 2023, samen met de SRA, in totaal 288 accountantskantoren. Daarvan voldeed 64 procent aan de gestelde eisen, een daling ten opzichte van 2022 (74 procent).

Een duidelijke oorzaak voor de daling is niet te geven, aldus de raad in haar verslag over 2023. Door de jaren heen komen vaker schommelingen voor, het is "een momentopname" van de in dat jaar gemaakte selectie. Van de 42 door de raad en de SRA uitgevoerde hertoetsingen werd 74 procent afgerond met een voldoende; vorig jaar was dat 73 procent.

Terugkerende tekortkomingen

Door de jaren heen ziet de raad veelal dezelfde tekortkomingen terugkomen bij de toetsingen. Op stelselniveau gaat het daarbij bijvoorbeeld over jaarlijkse evaluaties, die niet of met onvoldoende diepgang zijn uitgevoerd of niet besproken met een accountant van buiten de praktijk. Bij de eigen jaarrekening van het kantoor of de bv's van de partners wordt niet altijd voldaan aan de publicatieplicht. Het eigen kwaliteitshandboek van het kantoor wordt soms

niet nageleefd en soms is de aansprakelijkheidsverzekering niet op orde. Op dossierniveau gaat het om terugkerende onvolkomenheden rondom de opdrachtbevestiging, de verslaggevingsregels, maatregelen rondom de onafhankelijkheid of documentatievereisten.

Ontwikkelingsgesprekken

Het verslag bevat de resultaten van toetsingsjaar 2023, dat liep van april 2023 tot en met eind maart 2024. In dit verslagjaar zijn de eerste ontwikkelingsgesprekken uitgevoerd in het kader van het 'toezicht op nieuwe leerst'. In het verslagjaar diende het NBA-bestuur op advies van de raad vijf tuchtklachten in, omdat de accountantspraktijk het kwaliteitssysteem bij herhaling niet op orde had. De Accountantskamer deed in drie zaken uitspraak, die alle drie gegrond zijn verklaard.

De Raad voor Toezicht richt zich op vrijwillige controleopdrachten, overige assurance-opdrachten, beoordelingsopdrachten en aan assurance verwante opdrachten. De SRA is door de raad geaccrediteerd om toetsingen in het NBA-domein uit te voeren. Het jaarverslag van de Raad voor Toezicht is beschikbaar via nba.nl.

Young profbestuurders praten over hun drijfveren

De NBA Young Profs-bestuursleden vertellen in een reeks interviews op nba.nl over hun drijfveren, ambities en wat hun rol als bestuurslid ze heeft gebracht.

De NBA Young Profs komen al een aantal jaren met nieuwe initiatieven en eigen inzichten op voor de belangen van accountants tot 35 jaar. Ze organiseren events, leveren commentaar op nieuwe NBA-publicaties en doen zelf onderzoek naar thema's die voor jonge accountants van belang zijn. Om er achter te komen wie de young prof-bestuurders zijn die achter de schermen het vuur uit hun sloffen lopen, vertellen ze in een reeks interviews over hun motieven en het bestuurswerk binnen NBA Young Profs. Meer over de NBA Young Profs is te vinden op nba.nl.

NBA-bestuur legt leden vier verordeningen voor

Op de ledenvergadering van 9 december heeft het NBA-bestuur vier verordeningen aan de leden voorgelegd. Deze gaan over de onafhankelijkheid van accountants, het kwaliteitsmanagement van accountantsorganisaties en over contributies.

Op de agenda van de ledenvergadering stonden verder de herbenoeming van voorzitter Kris Douma, de ontwerpbegroting voor 2025 en het jaarplan en een tijdelijke uitbreiding van het aantal NBA-bestuursleden. Voorafgaand aan de ledenvergadering organiseerde de NBA een nieuw debat als onderdeel van het lopende cultuurproject. Dit debat over 'integriteit en impact in de praktijk' is voorbereid in samenwerking met de NBA Young Profs. De NBA-ledenvergadering werd gehouden in NBC Congrescentrum Nieuwegein.

Volg Accountant.nl ook via LinkedIn

Sinds dit jaar is Accountant.nl, het NBA-platform voor nieuws en debat voor accountants en financials, ook via een eigen LinkedIn-pagina te volgen. Naast columns en artikelen worden ook nieuwsberichten regelmatig door de redactie gedeeld via de LinkedIn-pagina, om de discussie over het beroep te stimuleren.

Weet jij de oplossing van de rebus? Stuur hem in en laat van je horen!

g=l
r=t

-b

s=l

l=n

h=j

h=v
n=al

bo=sa

la=o
-op

g=kk

-p

u=d
n=m

+ 's

-la

ke=sp

ad=e
l=kb

a₂=ke

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Team DilemmApp wenst je fijne feestdagen en een voorspoedig 2025

Stuur je antwoord **vóór 9 januari** naar: d.roest@nba.nl of d.duzant@nba.nl en
maak kans op een interview in het kader van de viering van 10 jaar DilemmApp!

hboA&A **HOGESCHOOL voor de** **ACCOUNTANCY**

- Associate Degree
- Bachelor
- Accountancy AA
 - Assurance (certificerend)
 - Accountancy-MKB (adviserend)
 - Praktijkopleiding AA (training schrijven pop, trainingsdagen, intervisie, begeleidingsdagen en referaat)

Kies voor een deeltijdstudie bij
de specialist voor de **AA-opleiding**

Voorlichtingsbijeenkomsten (online):

- Donderdag 22-05-2025 19.00-20.00 voor de praktijkopleiding.
- Donderdag 05-06-2025 19.00-20.00 voor de theoretische opleidingen.

Aanmelden via info@hboaa.nl

Opleidingsmanagement

Wilco Haar
Patrick Westerink AA
Marie-Christine Sleurink

Hoofdkantoor

Transistorstraat 7
1322 CJ ALMERE

Leslocaties

Amsterdam / Almere
Den Haag - Dordrecht - Aruba
Almelo

Voortgang aanbevelingen kwartiermakers: beroepsprofiel

In 2024 startte de NBA met het strategisch meerjarenprogramma beroepsprofiel. Dit programma moet uiteindelijk resulteren in een herijkte beroepsprofiel voor accountants, dat in lijn is met een toekomstbestendige rolopvatting en met wettelijke vereisten. Het herijkte beroepsprofiel moet haalbaar en uitvoerbaar zijn, zowel voor de theoretische als voor de praktijkopleiding. Ook moet het input geven voor permanente educatie. De uitkomst leidt vervolgens tot een vernieuwde Verordening Beroepsprofielen. Daarna volgen verdere verkenningen op de impact hiervan op het theoretisch en praktijkonderwijs en op de governance. Een toelichting waar de NBA nu staat rondom het beroepsprofiel.

Toekomstbestendig, studeerbaar en aantrekkelijk'

Het Kernteam Herijking Beroepsprofiel is na het verschijnen van de eindrapportage van de kwartiermakers begonnen met het herijken van het beroepsprofiel van accountants. Peter Eimers, voorzitter van het kernteam, geeft aan te streven naar een profiel "dat de veelzijdigheid van ons boeiende, actuele en uitdagende vakgebied weerspiegelt". Het team dat zich bezighoudt met de herijking bestaat uit een diverse groep professionals, vanuit de mkb-praktijk, overheids- en interne accountants, accountants in business en de academische hoek. Het NBA-bureau zorgt voor inhoudelijke ondersteuning, projectmanagement en communicatie. De herijking moet ervoor zorgen dat het beroep toekomstbestendig, studeerbaar, relevant en aantrekkelijk blijft. "Het beroepsprofiel beschrijft de relevantie van accountants in verschillende werkvelden, welke bagage zij nodig hebben in hun opleiding en daarna tijdens hun loopbaan", stelt Eimers. Ontwikkelingen in de maatschappij, zoals bijvoorbeeld ESG, vragen om een aanpassing van het profiel. De CEA (Commissie Eindtermen Accountantsopleiding) gebruikt het profiel bij de herziening van de eindtermen, waarmee opleiders hun curriculum kunnen vernieuwen. Dat draagt bij aan een aantrekkelijker beroep voor jong talent en biedt ook perspectief aan afgestudeerde accountants, in het kader van een leven lang leren.

Het kernteam praat momenteel met zoveel mogelijk stakeholders. Op basis van die dialogen ontstaat een ontwerpverordening. Na publicatie volgt een *roadshow* langs stakeholders, inclusief landelijke bijeenkomsten en debatten, om een zo breed mogelijke groep stakeholders actief te betrekken. Na het verwerken van alle feedback en goedkeuring door het bestuur wordt medio april 2025 de verordening gepubliceerd, waarna leden nog vier weken de tijd hebben om amendementen in te dienen. Begin juni is de publicatie van de geamendeerde verordening en op 16 juni 2025 kunnen leden stemmen over de verordening op de NBA-ledenvergadering.

De hele brief van de NBA over de voortgang van de aanbevelingen van de kwartiermakers is terug te lezen op www.nba.nl/briefaanminister.

Update

Na de slotrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector ligt de bal weer bij de sector zelf, waaronder de NBA. In dit magazine geeft de beroepsorganisatie regelmatig een update over hoe invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen van de kwartiermakers en de appreciatie van de minister van Financiën.

NBA informeert ook reguliere vergunninghouders over criteria examenfraude

In een brief van medio oktober, gericht aan alle accountantskantoren met een reguliere AFM-vergunning en meer dan drie accountants, geeft de NBA aan wat die kantoren kunnen doen bij ernstige gevallen van examenfraude in hun organisatie.

In navolging van de zes oob-kantoren is de desbetreffende groep reguliere vergunninghouders in april van dit jaar al door de NBA gevraagd om intern onderzoek te doen naar mogelijke gevallen van examenfraude. Onder tussen heeft de beroepsorganisatie de zes oob-kantoren opnieuw benaderd, met criteria voor het vaststellen van 'ernstige gevallen' van examenfraude. Medio oktober stuurde de NBA een vergelijkbare brief aan reguliere ver-

gunninghouders met meer dan drie externe accountants. Het NBA-bestuur benadrukt in de brief, net als eerder, dat berichten over examenfraude de vakbekwaamheid en integriteit van de accountancysector raken. Daarom is het voor alle kantoren belangrijk "in het kader van de zelfhygiëne" na te gaan of sprake kan zijn van ongeoorloofd handelen rondom de verplichte kennistoets. Als dat vermoeden niet bestaat is geen nader onderzoek nodig, aldus de beroepsorganisatie.

De NBA roept alle aangeschreven kantoren op om de beroepsorganisatie te laten weten wat de reflectie en een eventueel onderzoek opleverde; ook als er niets aan de hand is.

Mark Vaessen bestuurslid IFAC

Op 6 november 2024 is Mark Vaessen tijdens de jaarlijkse Council Meeting van de International Federation of Accountants (IFAC) verkozen als bestuurslid.

Daarmee heeft er voor het eerst sinds ruim tien jaar weer een Nederlander zitting in het bestuur van IFAC. Vaessen is partner bij KPMG in Nederland, met duurzaamheidsverslaggeving als belangrijkste aandachtsgebied. Hij is ook global head of Corporate and Sustainability Reporting bij KPMG International.

NBA publiceert Eindejaarstips 2024

De NBA publiceerde zoals gebruikelijk weer een uitgave met fiscale tips voor ondernemers, werkgevers, dga's en meer.

De Eindjaarstips 2024 bevatten tips voor ondernemers in de inkomstenbelasting, tips voor de BV- en IB-ondernemer, tips voor de BV, de dga, de werkgever, btw-tips en tips voor alle belastingplichtigen. De publicatie is beschikbaar als pdf- en als Word-versie. Kantoren kunnen de Word-versie voorzien van eigen kantoorlogo en deze gebruiken bij de communicatie richting hun klanten. Meer informatie is te vinden op nba.nl.

PE-portfolio al bijna gereed? Rond je PE-portfolio op tijd af!

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

In het vierde kwartaal is het tijd voor de reflectiefase, zorg dat je uiterlijk 31 januari 2025 compliance afgeeft via MijnNBA.

6 tips om tot een succesvolle reflectie te komen:

- Reflecteer op je leerdoelen en niet op je leeractiviteiten. Maak duidelijk hoe je het geleerde hebt kunnen toepassen op je beroepspraktijk.
- Reflecteer voor elk leerdoel apart: heb je bijvoorbeeld drie leerdoelen, dan volgen er drie reflectieverslagen.
- Gebruik een beproefd model voor reflectie zoals die van Starr of Korthagen.
- Voor de reflectie is wat context nodig, wees niet te kort door de bocht (geen staccato verslagen).
- Onderschat het belang van reflecteren niet, het geeft inzicht in je eigen ontwikkelingen en het kan je helpen nieuwe leerdoelen te stellen.
- Heb je in 2024 voldaan aan het verplichte thema Duurzaamheid, vergeet dan niet dit als leerdoel op te nemen en maak daarvan een reflectie.

Meer informatie: www.nba.nl/pe, daar vind je onder meer veelgestelde vragen, voorbeeldportfolio's, handleiding en filmpjes.

Doorleren in Accountancy of Controlling?

Wil jij een carrièrestap zetten? Of je mogelijkheden vergroten? De HAN heeft een breed aanbod deeltijdopleidingen en cursussen voor finance professionals die naadloos aansluiten op je werk. Ook zijn er diverse omscholingsprogramma's. De HAN biedt goede studiebegeleiding en veel flexibiliteit. Je kunt doorstromen binnen de HAN of naar Tilburg University of Nyenrode. Vraag een gratis adviesgesprek aan of bezoek een fysieke of online open avond. De volgende open avonden zijn op 12 maart en 4 juni 2025.

Associate degree Accountancy
Bachelor Accountancy

AA Oriëntatie MKB (theorie)

AA MKB Theorie en Praktijk
Schakelprogramma AA

Bachelor Finance & Control
Schakeltraject Accountancy &
Controlling

Post-hbo Controlling of een
module hiervan
(Pre-)Master of Science
in Controlling

Master Integraal Adviseur MKB
Master Circulaire Economie

Moderne Bedrijfsadministratie
Aan de slag met CSRD

Meer info: han.nl/financieel

ALS ACCOUNTANT JE VAK VERBREDEN?

Ontdek wat Financiële Planning en het keurmerk CFP® je kunnen brengen als toevoeging op je NBA-registratie.

SCAN DE QR-CODE EN MAAK DIE STAP

IN HERINNERING ARIE DEN BUTTER

(19 november 1941 – 29 september 2024)

A.P. (Arie) den Butter RA ging na zijn accountantsopleiding aan de slag bij Akzo Nobel, wat resulteerde in een carrière van meer dan 38 jaar waarin hij uiteindelijk hoofd werd van Akzo Nobels Internal Auditing-afdeling, tot aan zijn pensionering in 2003. Daarnaast vervulde hij al vanaf 1978 diverse functies binnen de toenmalige beroepsorganisatie van registeraccountants NIVRA, rechtsvoorganger van de huidige NBA. Hij was bestuurslid van het NIVRA van eind 1989 tot en met 1993 en lid van een groot aantal NIVRA-commissies, waarvan de meeste op het terrein van de gedrags- en beroepsregels. Hij was voorzitter van een commissie die onderzoek deed naar het pluriforme karakter van de beroepsorganisatie, die in 2005 de adviesnota 'Sterk en divers' presenteerde. Ook was hij lid van het college van vertrouwenspersonen en lid en voorzitter van het overlegorgaan Interne Accountants (INTAC). Later werd hij voorzitter van het bestuur van het Instituut van Internal Auditors Nederland. Rondom zijn afscheid bij Akzo Nobel werd hij in 2003 onderscheiden met de jaarlijkse Oorkonde van verdienste

van het NIVRA, die hij kreeg uit handen van toen scheidend voorzitter Piet Hoogendoorn. Den Butter kreeg de oorkonde voor zijn grote inzet voor de beroepsorganisatie gedurende vele jaren. Bij de ontvangst van die oorkonde benadrukte hij het belang van het door interne en externe accountants samen streven naar het optimaliseren van de kwaliteit, "dan kunnen we het imago hoog houden".

Den Butter was ook meer dan 25 jaar actief in de lokale politiek. Hij was met een onderbreking raadslid in de periode 1982 tot en met 2004 en in 2005-2006 namens de VVD wethouder in de toen nieuwe gemeente Oude IJsselstreek. Arie den Butter overleed op 82-jarige leeftijd in Doetinchem en is op 5 oktober 2024 begraven in zijn woonplaats Gendringen.

IN MEMORIAM

Met leedwezen maakt het bestuur van de NBA melding van het overlijden van elf collega's.

- **Maarten Hendrik Bakker RA**, Rotterdam, overleden 1 september 2024, 60 jaar
- **Arie Pieter den Butter RA**, Gendringen, overleden 29 september 2024, 82 jaar
- **Gerardus Petrus Antonius Dirven RA**, Bavel, overleden 19 oktober 2024, 66 jaar
- **Cornelis Gijsbertus Maria Bernardus Hulsebosch RA**, Warmenhuizen, overleden 20 juni 2024, 79 jaar
- **Robert Paul Krabbe RA**, Alkmaar, overleden 20 mei 2024, 72 jaar
- **Cornelis Oosterom AA**, Lopik, overleden 19 september 2024, 89 jaar
- **Matheus den Os RA**, Colmschate, overleden 7 juli 2024, 93 jaar
- **Johannes de Vries AA**, Zwolle, overleden 9 september 2024, 88 jaar
- **Robert Patrick Webb RA**, Leiden, overleden 16 juni 2024, 68 jaar
- **Cornelis Franciscus Maria van Yperen AA**, Bleiswijk, overleden 1 oktober 2024, 78 jaar
- **Cornelis Johannis van der Zwet AA**, Nieuwe Wetering, overleden 1 mei 2024, 53 jaar

Per saldo

MARC SCHWEPPE

Marc Schweppe is hoofdredacteur van Accountant en Accountant.nl.

De groene leugen

"Vijftigduizend bedrijven moeten rapporteren over duurzaamheid. Een nachtmerrie zonder de juiste CSRD-software!" Op BNR Nieuwsradio, mijn vaste radio-station in de ochtend, juichen de software-aanbieders over hun formidabele oplossing voor alle nieuwe rapporteringsproblemen. In de mail vind ik een 'persbericht' van een "toonaangevende leverancier van SaaS-oplossingen voor ESG-rapportages", die speciaal een Benelux-kantoor heeft geopend in Amsterdam "om de Nederlandse markt beter te bedienen". Naar eigen zeggen biedt het bedrijf "een geavanceerd AI-gedreven platform", dat bedrijven de mogelijkheid biedt om hun ESG-rapportages "te automatiseren, risico's te identificeren en concrete verbeteringen te realiseren". De bijbehorende hub geeft ondersteuning "voor alle compliance-verplichtingen, inclusief CSRD en EUDR, via één AI-gedreven cloud-platform". Het klinkt zo mooi, je kunt als onderneming bijna niet wachten om al je duurzaamheidscijfers in zo'n tool te mogen stoppen. De zorgen van de één, zorgen voor de omzet van de ander. Ik heb ooit nog eens geleerd dat een persbericht geen juichtaal mag bevatten, neutraal van toon moet zijn en zo geschreven dat een

beetje luie redacteur het direct kan overnemen voor het eigen medium. Het belangrijkste staat bovenaan, naar onderen toe wordt de informatie steeds minder belangrijk. Maar in de praktijk juichen de persberichten-opstellers wat af en pompen ze hun nieuws op met ronkende citaten van Heel Belangrijke Mensen uit hun organisatie, die het gepresenteerde nieuws graag even willen duiden.

De gretigheid waarmee commerciële partijen zich met hun oplossingen op de nieuwe duurzaamheidsmarkt storten, heeft wat mij betreft iets zorgwekkends. Het doel lijkt vooral te zijn om zo efficiënt mogelijk te voldoen aan de nieuwe CSRD-regelgeving. Waarom dat moet en hoe het daadwerkelijk is gesteld met de duurzaamheid van organisaties, lijkt minder relevant. Laten we er vooral een soepele afvinkoperatie van maken, met passende software en handige checklists. Voor accountantsorganisaties is het vanaf komend jaar een prachtig verdienmodel, iets waarover de eerste berichten al naar buiten komen. Maar helpen we de klant vooral bij het voldoen aan alle regeltjes en onszelf met het schrijven van al die extra uren, of kijken we verder dan die checklist en durven we de vinger op de zere groene plek te leggen?

Begin september was er bij de NBA een vertoning van de documentaire *The green lie*, een film over *greenwashing*. Je werd er niet vrolijk van. Een accountant moet geen handtekening onder een groene leugen zetten, zo werd gesteld. In dagblad Trouw sprak onze eigen columnist Wim Bartels begin november wijze woorden over de rol van die accountant. "Je moet de krant lezen, op de hoogte zijn van wat er in de samenleving speelt", stelde hij. En een accountant moet ook aandacht hebben voor wat er niet staat, het grote plaatje niet vergeten. Het lijkt me zeker rondom duurzaamheid van belang dat accountants weer met hun poten in de modder gaan staan. Zelf gaan kijken bij die verre fabriek, bij die pijpleiding, die afvalberg. Praten met omwonenden.

Accountants krijgen het door de duurzaamheidsverplichtingen nog drukker dan het al was en begeven zich tegelijk op onbekend terrein. De bijbehorende regelgeving wordt nog ontwikkeld, terwijl het proces al in volle gang is. Is duurzaamheid de nieuwe kip met de gouden eieren, of wordt het een nieuwe molensteen? Daar zijn accountants zelf bij. Groene leugens, trap er niet in. Lees de krant. En koop een paar stevige laarzen. ←

Nog 3 weken tot busyseason 2025

Je had je planning op orde, maar twee controleleiders en een senior hebben hun contract opgezegd. Chaos, wat nu?

Binnen vier weken de juiste auditors vinden voor een vast dienstverband is een utopie. Auditworks helpt accountantskantoren snel en kundig bij het vinden en inzetten van de juiste **interim audit professional(s)**.
Waarom?

- ✓ Jij de focus op de audit en organisatie, wij jouw people partner
- ✓ Kennis en capaciteit op het juiste moment op de juiste plek
- ✓ Drukverlaging binnen jouw auditteams
- ✓ Een community van ruim 400 in te huren interim auditors

Uniformiteit en duidelijkheid maakt het inhuren van interim audit professionals via Auditworks weer een feestje. De koffie staat altijd klaar. Wat kunnen wij voor jou doen?

 06 - 430 50 753

 www.auditworks.nl

 Volg ons op LinkedIn

auditworks

KLAAR VOOR UW EINDSPRINT IN NASCHOLING?

Eindejaarsactie:
Fitbit Charge 6 cadeau
of tot **€ 200,-** korting*

Ervaar het gemak van online nascholing

Haal in recordtijd uw laatste PE-uren van 2024 bij PE-Academy! Met een abonnement op PE-Academy heeft u altijd en overal toegang tot een ruim aanbod van meer dan 85 geaccrediteerde cursussen voor accountants. Hierdoor haalt u uw PE-uren op een moment dat het u uitkomt. pe-academy.nl/eindejaarsactie

* De actie is geldig van 10 november 2024 t/m 31 december 2024. Actievoorwaarden van toepassing.